

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny. Inreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1 1938 Trib. Arad

ARAD, ANUL 54, No. 228.
1939. október 7., szombat.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GEZA

Hitler: „Temessük el az ellenségeskedést!”

A német vezér és kancellár nagyhatású beszéde a német birodalmi gyűlésen a háború likvidálásáról és a német nép béke-programmjáról

Hitler hat új pontja az európai biztonság helyreállításának feltételeiről

Pénteken délelőtt összeült a német birodalmi gyűlés, hogy meghallgassa Hitler birodalmi vezér és kancellár nagy érdeklődéssel várt beszédét. Az ülésen számos képviselő katonai egyenruhában jelent meg. Az egyik hely üresen maradt

és föléje babérkoszorút helyeztek: a képviselő, aki ez a hely volt, a lengyelországi harcok során elesett.

Hitler német birodalmi vezér polgári ruhá-

ban lépett a Krollopera helyiségébe, ahol a birodalmi gyűlés összeült. Az ülést Göring tábornagy nyitotta meg, aki felszólította a képviselőket, hogy felállással adózzanak elesett társuk emlékének. Ezután közölte, hogy

az ülés egyetlen tárgyszorozati pontja a birodalmi kormány nyilatkozatának meghallgatása.

Ezután Hitler emelkedett szólásra és többek között a következőket mondotta:

Hitler beszéde

Szeptember 1-én ültünk itt össze utoljára, hogy egy sürgős elhatározásról számoljak be, melyet Lengyelország provokáló magatartása tett szükségessé. Azóta öt hét telt el. Most azért hívtam Önöket újból össze, hogy beszámoljak arról, ami öt hét óta történt, szempillantást vessünk a jelenbe és ha lehetséges a jövőbe. Két napja zászlódszben van a birodalom minden városa, hogy egy történelmi győzelmet ünnepeljen.

Egy harminchat milliós állam ötven divízió-ja sorakozott fel ellenünk azzal a szándékkal, hogy a Német Birodalmat megsemmisítse. A lengyel támadás éjszaka 48 óra alatt összeomlott.

A német régi hadosztályok és páncélos fegyverek, a tengeri erők magukhoz ragadták a kezdeményezést és ezt mindvégig nem sikerült kezünkől kicsikarni. Két hét leforgása alatt a német csapatok szétszórták, elfogták, vagy pedig körülfogták a lengyel seregeket. Azt hiszem, hogy nagyobb katonai teljesítményre a történelem során alig volt példa. Az, hogy Varsó és a Heja félsziget elfoglalására csak a közelmúlt napokban került sor, azzal magyarázható, hogy

nem akartam több embert áldozni, mint annyit feltétlenül szükséges.

Azt amit meg kell tennünk minden áldozatra való tekintet nélkül keresztülvisszük, a német életet azonban kimélni akarjuk és feleslegesen nem áldozzuk fel. Amikor Varsó ellen nem indítottunk azonnal teljes erővel támadást, ezt abban a reményben tettük, hogy a lengyel katonai felelősség is feltámad és nem bocsátkozik egy áldatlan küzdelembe. Felelősségről azonban ebben az esetben nem beszélhetünk, egy lengyel tábornagy tudvalévőleg elmenekült Varsót pedig várrá alakították át és az uccákon barrikádokat emeltek. Az asszonyokat és a gyermekeket meg akartuk kimélni és módot akartunk adni a polgári lakosságnak az elvonulásra. Vártuk a lengyel parlamentert, a büszke lengyel városparancsnok azonban még csak válaszra sem méltatott. Ajánlatunkat újból megismételtem és azt javasoltam, hogy Prága külvárosát nem löjük, azzal a céllal, hogy a polgári lakosság oda visszavonulhasson. Választ ekkor sem kaptunk. A nemzetközi kolónia elmenekítése is csak nehezen, az orosz követség tagjainak elvonulása csak az utolsó pillanatban történhetett meg. Szeptember 25-én elhatároztam, hogy megváltoztatjuk módszerünket.

A támadás szeptember 25-én megkezdődött és szeptember 27-én Varsó kapitulált.

Varsó parancsnokai 120 ezer emberrel nem mertek a városból kitörni. Varsó védelmét közelebről sem lehet Alkazar védelmével összehasonlítani.

Hamis legendák ellen

— A lengyel katona egyénenként néha hősiességgel harcolt.

a vezetők azonban telkiismeretlenek, felelőtlenek és tehetségtelenek voltak.

Ezt azért szövegem le, nehogy hamis legendák keletkezzenek, mert ha valaki körüllegendák születhetnek, akkor ez csak a német muskétás, aki úgy masirozott, hogy ezzel a történelem új lapját nyitotta meg. Beszélmem kell a páncélos ütegek, valamint a repülőgépek hőseiről is. Ha egy harminchat milliós államot így meg lehetett semmisíteni, anélkül, hogy a győztest csak egyetlen vereség is érte volna.

ez nem nevezhető véletlen szerencsének, hanem csak a kitünő kiképzés, a vezetés és a vitézség következménye lehet. A német katonaság visszacserezte azt a babérkoszorút, amelyet 1918-ban elraboltak tőle és visszaadta számunkra a biztonság érzetét.

— Mi hálával tartozunk valamennyien azon ismeretlen, bátor férfiaknak, akik életükkel áldoztak Németországért. Most fordult elő először, hogy Nagynémetország fiai együtt öntötték véruket és ez jobban összeforrasztja őket, mint bár milyen állami jogi kapocs.

Amikor a halottak és sebesültek számát bejelentem, kérem emelkedjenek fel helyükről. Megemlítem, hogy az áldozatok száma alig huszadrésze annak, amire mi számítottunk.

Minden egyes katona a legnagyobb áldozatot hozta meg, amit nemzetének adhatott. Szeptember 30-iki kimutatás szerint, amilyen lényeges változások már nem következhetnek be, a német hadsereg a repülő és a haditengerészet, a tiszteket is beleértve, a következő veszteségeket szenvedte: 10.572 ember elesett, 30.322 megsebesült, 3.049 eltűnt. Sainos az eltűntek egy részét szintén az elesettek közé kell sorozni. Varsó és Modling erőd, valamint a Heja félsziget átadásával a lengyel háború befejeződött. A lengyel hadsereg megszünt és jelenleg 694.000 fogoly menetei Berlin felé. Az elfoglalt hadianyag mennyi-

ségét pontosan még nem állapítottuk meg.

— Nyugaton a háború kitörése óta a német hadsereg várja az ellenséget.

Hitler ezután a német haditengerészet és a tengeralfőnök harcairól beszélt. Majd pedig így folytatta:

A lengyel összeomlás történelméről

— A lengyel állam összeomlása után felmerül a kérdés, hogy mi volt ennek az oka? Ennek az államnak bölcsője Versaillesben ringott és a németek és az oroszok, nem pedig a lengyelek véraldozatából született meg. Ezt az államot mes terségesen építették fel és már születésekor a konfliktusok csiráit hordozta magában. A lengyel kormányzat barbár módon bánt azokkal, akik nem voltak lengyelek, de a lengyel tömegeket sem értékelte.

Ha a nyugati hatalmak ezt a kormányzatot is demokráciának nevezték akkor saját magukat gunyolták.

Ebben az országban egy földhirtokosokból álló kisebbség uralkodott, amely mögött még a lakosság 15 százaléka sem állott. A Poroszországtól és Ausztriától elszakított virágzó tartományokat valóságos steppékké alakították át, a Visztula pedig jelenleg nem hajózható. Az országutak rosszak, csak az, aki két három hétre ebben az országban tartózkodik, tudja meg igazán, hogy mit jelent az a kifejezés, hogy „lengyel gazdálkodás.”

— Uralomraövetelmünk után meekisértem 1933-ban és 34-ben elviselhető helyzetet teremteni a lengyel állammal. Ez Pilsudskv életében némileg sikerült is. Biztunk a helyzet javulásában de lengyel részről a mi türelmünket egyengeségnek és butaságnak látták. Danzigot elnyomták. Amikor javaslatokat tettem a danzigi kérdés rendezésére és Lengyelország bizonyos gazdasági jogait elismertem, a lengyel katonai folyóiratok a német hadsereg gyengeségéről írtak. A Beck külügyminiszternek előterjesztett javaslatokat a lengyel kormány nem tárgyalta le és azokra nem adott választ. A lengyel sovíniszták sohasem gondoltak arra, hogy a danzigi kérdést megoldják, sőt Németországot meg akarták támadni. Kelet-Poroszország elfoglalásáról beszéltek és írtak, az Oderát, sőt az Elbát jelölték meg természetes lengyel-német határnak. Az az ember, aki a német hadsereget meg akarta verni, nem egy analfabéta, hanem a Romániába menekült Rydz Smigly marsall volt. Katonai dilettánsok olyan kijelentéseket tettek a német hadseregről, amilyeneket francia és angol tábornokok sohasem tettek volna meg, mintahogy Németország sem kockáztatna meg ilyen nyilatkozatokat a francia és angol, valamint az olasz katonáiról. Néhány hét alatt véget vetettünk ennek a neveléses államnak.

— Annak, hogy a lengyel kormány nem volt hajlandó javaslatainkról tárgyalni, második oka, az a szerencsétlen garancia-ígéret volt, melyet a lengyel államnak adtak, holott ez az állam nem is volt fenyegetve.

A kisebbségek elnyomása fokozódott. A fehér oroszok és az ukránok helyzetéről, akiknek érdekeit Oroszország védi, nem beszéltem. Ellenben kötelességem a németek helyzetét ismertetni. A német férfiak százait hurcolták el. Ha csak az angolokkal egy százaléknvi mértékben olv sérelmesen bántak volna el, mint velünk, akkor meg látnák, hogy Anglia miképp viselkedne. Németországot és Oroszországot pedig most elítélik.

Garancia-ígéret

— Az a garancia, amelyet a lengyel kormány adtak, a legrosszabb következményekhez vezetett.

Egyrészt a szenvedélyektől, másrészt ettől a biztosítéktól feltűzelve, a lengyel kormány elutasította javaslatainkat.

A lengyelek biztosítottak látták magukat és

két nagyhatalom támaszában bizva, megengedték maguknak a német birodalom provokálását. Engedékenységnünkben gyávaságot láttak. Amikor felszólítottuk a lengyel kormányt, hogy Danzignak ne küldjön ultimátumokat, a kisebbségek földözését pedig hagyja abba, a lengyelek mozgósítással válaszoltak. Ezt a helyzetet nem tűrhették tovább. Jelenleg az a helyzet, hogy a versaillesi szerződés egyik legértelmezetlenebb alkotását megsemmisítettük.

Az orosz szövetségről

— A lengyel kérdéssel fakadó problémák azonosságát érdeklődésünkkel teremtett Oroszországgal. A két országot más elvek szerint kormányozzák. Szovjetország az — Szovjetország, a nemzeti szocialista Németország pedig — nemzeti szocialista Németország. Abban az esetben viszont, ha a két állam tiszteletben tartja egymás belpolitikai rendszerét és annak alapelveit, lehetséges az együttműködés. Ezt a feltevést Stalin is osztotta.

A történelem során bebizonyosodott, hogy a két ország akkor volt boldog, amikor békességben élt egymással.

Egyes kapitalisták számára esetleg a jelenlegi helyzet nem kedvező. Oroszország szalonképes volt egyes államok számára, amikor katonai szerződést akartak vele kötni, ha azonban egy más állam keres Oroszországgal közeledést és ki akarja vele építeni gazdasági kapcsolatait, ez perfidia. A birodalmi gyűlés előtt már legutóbb kijelentettem, hogy

a német—orosz támadást kizáró szerződés

Megoldásra váró problémák

— Azok a problémák, amelyek a lengyel állam felosztásával kapcsolatban megoldásra várnak a következők:

1. A birodalmi határ megállapítása a történelmi, néprajzi és gazdasági adottságok alapján.
2. Ennek a területnek pacifikálása.
3. Az említett pacifikálási munka nemcsak a birodalom területére, hanem az érdekövezetben lévő területekre is kiterjed.
4. A forgalmi és gazdasági utánpótlás, valamint a kulturális fejlődés biztosítása.
5. A néprajzi viszonyok újrendezése, a nemze-

Vissza a gyarmatokat!

— Legszentebb szavamat adtam arra, hogy megszüntetem a versaillesi szerződést és visszaadom egy nagy nemzet természetes életjogát. Ha a negyvenhárommillió angol nemzetnek joga van negyvenmillió négyzetkilométerre, akkor a nyolcvanmillió német népnek is joga van arra, hogy nyolcszáz ezer négyzetkilométeren éljen és ezt a területet megművelje.

Nem jelent világalomra való törekvést az, ha a német nép visszakéri gyarmatait.

Nem vagyok hajlandó arra, hogy érdektelen nemzetközi konzorcium elé vigyem a német jogok követelését. Ne várják ezt a nemzeti szocialista Németországtól, mint ahogy mi sem várjuk, hogy Anglia ilyen fórum elé vigye követeléseit. Korlátoztam a német életérdekek mértékét és azt tanácsoltam a német népnek, hogy bizonyos tekintetekben szerénységet tanusítson. A mi célunk nem volt más, mint a német nép létét biztosítani. Belső építők munkát folytattunk. Németország békére vágyott és kivéve a lengyel kérdést, a versaillesi szerződést vérontás nélkül revideáltuk. Az utóbbi években is el lehetett volna kerülni a vérontást.

Ami eddig történt

— A német külpolitikának kezdettől fogva az volt a célja, hogy világos helyzetet teremtsen szomszédsággal. Ezt meg is valósítottuk.

1. Németország a balti államokkal megnevezett támadási szerződéseket kötött és leszögezte, hogy ezekhez az államokhoz gazdasági érdekei fűztek.
2. Az északi államoknak megnevezett támadási szerződéseket tett ajánlatot és ezek azt az ajánlatot csak azért nem fogadták el, mert nem érzik magukat fenyegetve.
3. Németország Dániával szemben annak ellenére, hogy a versaillesi szerződés Dániának német területet juttatott, lojális magatartást tanusított és megnevezett támadási szerződést kötött Dániával.
4. Hollandiával az új birodalom barátságos együttműködést kísérelt meg és ma sincs konfliktus a két állam között.
5. Belgiummal való viszonyunkat is barátságossá akarjuk tenni és Belgiummal szemben semmi követelésünk nincs.
6. Ami Svájcot illeti, sohasem volt kétségünk

fordulatot jelent Németország külpolitikájában. A barátság és érdektérleti meghatározó szerződés nemcsak a két állam közötti békét, hanem az együttműködést is biztosítja.

Husz év óta olyan költött célokat tulajdonítanak a német külpolitikának, amelyek egy gimnázista fantáziáját sem haladják meg. Akkor, ha néhány százezer négyzetkilométernyi területért küzd Németország, ugyanakkor amikor negyven millió angol, negyvenmillió négyzetkilométernyi területet ural, arcátlan újságrírók Németország magatartását, világalomra való törekvésnek nevezik.

— A német—orosz egyezmény megnyugatására kell szolgálnia azoknak, akik a német külpolitika urall, ukrainai és románai törekvéseiről szóló állításokat hangoztatták, holott ezek a törekvések csak beteg képzeletük torzszülöttei. A birodalom keletén is szilárd és békés állapotokat akarunk teremteni. Itt találkoznak törekvéseink a szovjet kívánságokkal.

Nem engedjük, hogy olyan problémák keletkezzenek, amelyek kedvezőtlenül befolyásolják a német—orosz viszonyt, belső nyugtalanságok, valamint külső zavarok csiráját hordják magukban.

Világosan megvontuk a német és orosz érdektérletek határait. Németország a maga részén gondoskodik arról, hogy a rendet és a nyugalmat megteremtse és biztonságot teremtsen teljes érdektérletén.

A német kormány nem engedi meg, hogy az új lengyel jogállam a zavar elemét szolgáltatassa Németország és Oroszország között.

Hitler ezután a népszövetségi módszerek csődjéről beszélt, majd pedig így folytatta:

tiségek olyképen való átforgatása, átköltözése hogy a jelenleginél megfelelőbb elválasztó vonal keletkezzen közöttük. Ez nemcsak erre a területre, hanem a távolabbiakra is vonatkozik. Európa keleti és délkeleti részén német néptörzsek élnek. Ezeket asszimilálni utópia lenne. Ezért Európa életének szempontjából széles látókörű feladat az átteljesítés megvalósítása és ezáltal a konfliktusok anyagának legelőbb Európában egy részéből való kiküszöbölése. Ennek keresztülvételében Németország és Oroszország támogatja egymást.

Hitler ezután azt hangoztatta, hogy szöszegekkel vádolják, azért, mert végrehajtotta a versaillesi szerződés revízióját.

a két állam közötti lojális viszony szükségességéről és ezt mai is ápoljuk.

7. Az Anschluss után közöltük, hogy Jugoszláviával szemben véglegesnek tartjuk határunkat.

8. Magyarországgal tradicionális barátság fűz össze és Magyarországgal való határunkat véglegesnek és megváltozhatatlannak tekintjük.

9. Szlovákia maga kérte támogatásunkat és ennek az államnak függetlenségét elismertük.

— Ami a nagyhatalmakka való viszonyunkat illeti, ezt is világosan leszögeztük,

a Duceval együtt megállapítottuk, hogy az olasz—német határ nem változtatható meg.

A régi ellenségekből barátok lettek. Olaszországgal világnézetű és politikai szoros paktum fűz össze.

Temessük el az ellenségeskedést

— A Franciaországgal való kapcsolatainkból el akarjuk távolítani a mérgező elemeket. Kijelentettük, hogy követelést Franciaországgal szemben csak a Saarvidék képez. Mivel Franciaország ezt a kérdést lojálisan oldotta meg,

újabb követelésünk Franciaországgal szemben nincs és ilyen nem is emelünk. Elzász Lotharingia kérdése nem képezhet problémát Németország és Franciaország között, mert ehhez a területhez életérdekeink nem fűződnek és legfeljebb csak arra lenne alkalmas ez a probléma, hogy

Az új német program

— Németország nem terjesztett elő olyan követeléseket, amelyek Nagybritanniát veszélyeztetik.

Ha azért kellene folytatni a háborút, hogy Németországban új rendszert teremtsenek és új versaillesi szerződést készítsenek elő, akkor hiába áldoznak fel milliókat. A német birodalom nem omlik szét és második Versailles nem lesz.

Ha azonban egy öt, vagy nyolcvéves háború után mégis sikerülne Németországot feldarabolni, ez az újabb konfliktusok szülőanyja lenne. Jelenleg két probléma már megoldásra:

1. A lengyel kérdés felszámolása. 2. Azoknak a politikai és gazdasági kérdéseknek a megoldása, amelyek jelenleg a helyzetet megerősítik.

minden második német és francia nemzedék érte a vérént ontsa.

Nincs Franciaországgal szemben olyan követelésünk, ami a francia becsülettel, vagy francia érdekekkel ne lenne összeegyeztethető.

Az a kívánságunk hogy az ellenségeskedést temessük el és teremtjük meg a barátságot a két nép között.

— Hasonló az elgondolásom a német—angol barátságról.

Eltevételemmé fűztem ki az angol és a német nép kibékítését

és ha ez nem sikerült, egyes államférfiaknak s közíróknak tudható be, akik érthetetlen okokból gyűlölik a német népet. Hiszem ma is, hogy

igazi béke csak akkor lesz Európában, ha Anglia és Németország megértik egymást.

— A Szovjettel szintén békés kapcsolatokat akarunk teremteni s hála Stalin hasonló gondolkodásának, ez sikerült is.

A német—orosz egyezmény nem káoszt teremtett, hanem világot és elviselhető állapotot s csak az lehet ennek ellensége, aki a rendet utálja.

„Nem követtem el szöszegeket!”

— Arról beszélnek, hogy módszereink elvetendőek. Végeredményben nem a módszerek a döntők, hanem a hasznos eredmény, amit magukkal hoznak. El kell ismerni, hogy uralomrajövetelünk előtt munkanélküliség volt a német birodalomban, a foglalkoztatás pedig csökkent. Ezt a helyzetet nem csak a birodalom területén, hanem az újonnan csatolt területeken is megváltoztattuk és ezzel igazoltuk, hogy ez a közep európai életter csak összefogva életképes. Nem követtem el szöszegeket, hanem a versaillesi szerződés megsemmisítése az én becsületem és az én büszkeségem. Sem a német nép, sem pedig én nem esküdünk fel a versaillesi szerződésre és én csak a német néppel és annak jólétével törődtem. Cselekedeteimnek a nemzetközi jogi szempontjából való elbírálása történelmietlen s hidegen hagy. A német nép létét akartam biztosítani. Egyébként a versaillesi szerződés minden egyes revíziója előtt javaslatokat terjesztettem elő, amelyeket elutasítottak, mert tőlem származtak, és mert gyengésnek minősítették azokat.

— Ez azonban nem gátol abban, hogy a jövőben újabb javaslatokat ne terjesszek elő.

Egyes lapokban azt olvastam, hogy minden kísérlet a békére hiábavaló és ha javaslatokat terjeszték elő, ezt gyávaságból teszem és mert a német összeomlástól tartok. Az én tekintélyem elég nagy arra, hogy az újabb javaslatokat megengedhessem magamnak. Azt pedig, hogy javaslataimat felelemből terjeszttem elő, a továbbiak bebizonyítják. Minden esetre sajnálom, hogy azok, kik ma háborúra uszítanak, nem ott vannak, ahol a háborút vívják, mint ahogy a múltban sem voltak ott. Tudom, hogy vannak, akik a háború többet keresnek, mint a békét és azt is tudom, hogy érdekesebb a háborúról tudósítani, mint a békés építésről. Azok nevében beszélek, akik élő anyagai a háborúnak és akikkel együtt sorkatonaként küzdöttünk még a világháborút. Nagyszerű arról beszélni, hogy egy rendszert el kell pusztítani.

A kivétel azonban másképpen fest s egyáltalában nem lelkesít. Ha a háború uszítók hat héttől, vagy akár csak 14 napig pergőtűzben lennének, más véleményünk lenne a háborúról. En a háborút jobban ismerem és ezért kötelességemnek tartom beszélni.

— Miért is ez a háború? Egyesek szerint azért, hogy Lengyelországot visszafoglalják.

A versaillesi szerződés Lengyelországra sohasem támadt fel. Ezt a két legnagyobb állam garantálta. A lengyel kérdés felett csak Oroszország és Németország dönt.

Ennek az államnak ujjaépítésére a demokrácia nem alkalmas. Ugyanakkor, amikor a morva protektorátusban a megértés szelleme terjed, Anglia palesztinai protektorátusában egészen más a helyzet. Értelmetlenség milliókat feláldozni olyan valaminek a felépítéséért, ami életképtelen.

Németország világosan leszögezi, hogy mit a céljai. A demarkációs vonaltól nyugatra eső német befolyási körzetben Németország a következő kérdéseket akarja megoldani:

1. A német birodalom határmegállapítása történelmi, néprajzi és gazdasági adottságok alapján.
2. Az egész életter újrendezése a nemzetiségeknek megfelelően, az összes kisebbségi kérdések megoldása a déli és délkelet európai államokra vonatkozóan.
3. Ezzel kapcsolatosan a zsidókérdés újrendezése.
5. Az új rendezés szavatolása.
6. Az új lengyel állam felépítése olyképen, hogy az ne legyen új tüzfészék a német birodalom ellen.

sem nedő Intrika központja Németország és Oroszország ellen.

Tulajdonképpen örülni kellene annak, hogy Oroszország és Németország Európának ezen a részén a békés fejlődést biztosítják és ezért a felelősséget magukra veszik.

Ezeket a kérdéseket le lehet tárgyalni a 21. október 11-én, amikor az oroszok nem lehetnek megzavartak. Ezeknek a problémáknak megoldása Németország számára ötven vagy száz évi elfoglaltságot jelent.

A második kérdés, amelyet sokkal fontosabbnak tartok

az európai biztonság helyreállítása.

Ennek előfeltétele hogy világossá legyen az egyes államok külpolitikái céljai felől. Németország világosan kifejezi célkitűzéseit.

A versaillesi szerződést nemlétezőnek tekintik, vagyis annak újabb revízióját nem tartja szükségesnek. Kívánják azt, hogy a birodalmat megillető gyarmatokat adjanak Németországnak és első-sorban visszaadják a volt német gyarmatokat.

Ennek a követelésnek nincs ultimátum jellege, hanem azt a politikai igazságosság és a gazdasági észszerűség javasolja.

Németország a gazdasági élet és a kereskedelmi forgalom fellendítését a piacok újra való rendezését valamint a fizetési eszközök kérdésének újabb szabályozását kívánja, hogy ezáltal elhárítsák a szabad kereskedelem útjában levő akadályokat. Vissza kell állítani a biztonság-érzetet. Nemcsak a status végleges rendezése, hanem a gazdasági rendezés is szükséges. A biztonságot a fegyverkezés korlátozása adhatja meg.

Erre vonatkozóan már javaslatokat terjesztettem elő és azokat most megismétlem. Tisztázzuk a korszerű fegyverek: a repülőgépek, gázok és tengeralattiárók használatát. Ezek a fegyverek alkalmasnak arra, hogy bármelyik állam benyomulhasson a másik belséjébe és ennek következtében állandó a bizonytalanság. A biztonság akkor honosul meg, ha megállapítjuk, hogy milyen fegyvereket szabad használni és megfosztjuk a háborút jelenlegi borzasztó jellegétől. Ilven feltételek mellett teremthető meg a béke és ez az előfeltétele a gazdasági élet felvirágzásának is.

„Egyszer mégis csak össze kell ülni...”

Nincs államférfi, aki szíve mélyén ne kívánná népe virágzását

Ez csak együttműködéssel valósítható meg. Egyszer mégis csak össze kell ülni, hogy egy bizonyos szabályozást elfogadjanak és garantáljanak

Megfelelő előkészületek nélkül természetesen lehetetlen összeülni és szükséges a különböző pontok előzetes tisztázása

Mindaz azonban lehetetlen ágyudörgés közbenette és mozgósított hadseregek nyomása alatt. Mégis jobb lenne az előtt összeülni, mielőtt milliók véreznének el és milliárdnyi értékek mennének kárba.

Minden nap újabb áldozatokat követel. Egy nap talán a franciák Saarbrückent lövik ágyúval és akkor a németek Mühlhausen-t bombázzák. A franciák ekkor Karlsruhe-i lövi rommá és a németek Strassburg-bombázásával felelnek. A messzehordó lövegeket a repülőgépek követik. Lehet hogy az egyes kapitalista fegyvergyárosoknak kedvez és az újságok számára szenzáció.

A harc azonban nemcsak a szárazföldre terjed ki, hanem a tengerekre is. Ma már nem léteznek szigetek. Egy napon azonban újból határ lesz Németország és Franciaország között, de a virágzó városok helyén csak romok lesznek.

Ha Churchill és barátai javaslataimat gyáva-ságnak magyarázzák, kijelentem, hogy ezek voltak utolsó javaslataim. Meg kellett azonban őket tennem, mert meg akarom kimélni népemét a szenvedéstől. Németországot nem lehet férdre kényszeríteni.

Ha Churchill azt hiszi, hogy Nagybritannia győz, én pillanatig sem kételkedem abban, hogy Németország fog győzni. 1918. novemberében nem ismétlődik meg.

A sors dönti majd el, hogy kinek van igazsága. Az még sohasem fordult elő, hogy két győző lett volna. Viszont az már megtörtént, hogy csak legyőzöttek voltak. Azt hiszem, hogy ez volt a helyzet a legutóbbi világháború esetében is. Szóllának most a népek vezetői, akik hasonló nézetet vallanak. Mint a német

nép vezére és kancellárja, hálát adok az Uristennek, hogy megáldott bennünket és a lengyel hadiárat során győztünk és azt kérem, engedje meg, hogy

a népek vezetői találják meg azt az utat, amely nemcsak a német népet, hanem egész Európa számára a békét biztosítja.

A beszéd széleskörű visszhangja

BERLIN. Német politikai körökben Hitler mai beszéde után az a vélemény alakult ki, hogy azt a legerősebb békekívánság hatotta át. A becsületes, tiszta és világos beszédben a józan államférfiak belátására utalt és nem a gyengeség mutatkozott meg benne, hanem az erejében bizó ember békeóhaja. Történelmi okokkal igyekezett a béke szükségességét bizonyítani.

BELGRAD: Jugoszláviában mindenki osztja Hitler beszédének azt a részét, hogy a háborúnak véget kell vetni. Nagy lelkesedéssel vették tudomásul Hitlernek, azt az ismételt kijelentését, hogy Jugoszlávia határait változatlanul tiszteletben kívánja tartani. Továbbá rendkívül nagy figyelmet szentelnek annak, hogy az európai kisebbségek rendezésének kérdését Németország hogyan képzelni el.

WASHINGTON: Amerikában, bár kora hajnali órákban, de váratlanul jó légköri viszonyok mellett hallgathatták Hitler Adolf beszédét. Milliók és milliók ültek rádiók előtt és követték figyelemmel a birodalmi gyűlésen el-

hangzott nagyfontosságú beszédet és úgy találják Amerikában, hogy engesztelékeny hangú volt.

LONDON: A Reuter-iroda értesülése szerint Hitler mai beszédében nem mondott olyanokat, amikért szerdánál előbb össze kellene hívni az alsóházat. Szerdán, amikor Chamberlain felszólalása után, amúgy is felszólalások következnek, vitatják meg a beszéd következtében előállott helyzetet. Az elhangzott beszédben egyébként Hitler azt mondta, amit a közvélemény várt.

KAUNAS. A litván politikai körök élénk figyelemmel hallgatták végig Hitler beszédét, különösen a keleteurópai ujjárendezés kérdése foglalkoztatja Litvániát, valamint az új német-orsz területei elhatárolás problémáit. Nagy elégtétellel emlegetik Hitlernek a Balti-álmokkal kapcsolatban tett megjegyzését.

PÁRIS: A francia körök véleménye szerint Hitler beszédének tartalma az volt, amit a jólinformált közvélemény előre sejtett.

Ujabb területet kaptak a szovjettől a német csapatok Lengyelországban

Tényleges protektorátus alá vette Lettországot a szovjet-lett köcsönös segélynyújtási egyezmény — Részletes jelentések Hitler varsói látogatásáról

Letette a fegyvert a lengyel hadsereg utolsó maradványa

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoka közli: Hitler vezér, a véderő főparancsnoka, tegnap meglátogatta a Varsó előtti hadműveleteket végrehajtó 8-ik hadtest csapatait, majd elvonultak előtte mindazok a katonák, akik az erődítmény bevételénél résztvettek. Deblintől keletre, Klock kör-

nyékén tegnap délelőtt 10 órakor a lengyel hadsereg utolsó maradványai, mintegy nyolcezeren. Kieber lengyel tábornokkal az élükön letették a fegyvert. A Visztulától keletre megkezdődött az előnyomulás a német-orsz érdekhatár megszállására.

Hitler varsói látogatásának részletei

A német távirati iroda jelentése szerint **HITLER** kancellárt Varsóban Milch tábornok, a keleti hadsereg főparancsnoka, Runstaedt Blaschkovics, Reicgenan Kesselrong, Loehr és Kokenhausen tábornokok fogadták. A kancellár üdvözölte a tábornokokat majd pedig a díszszázad előtt lépett el. Kiséretében voltak Keitel tábornok, Himler, Lammars dr. és még számosan. A kancellár két és fél órási repülőutat tett meg Varsóig és az Okecici repülőtéren szállt le. Féltenekettől érkezett meg és a főhadiszálláson tartott rövid tanácskozás után megtekintette a lengyel fővárost, ahol a német csapatok nagy lelkesedéssel fogadták. Megállapítható, hogy a külföldi követségek épületei legnagyobb részben épségben maradtak, mert a városnak ezt a részét a német repülő nem bombázták. Csak az olasz követség épülete hever romokban. A főtéren emelt tribünről nézte végig a kancellár a csapatok díszfelvonulását. Ezután a Belvedere kastélyt tekintette meg, ahol Pilsudsky lakott. Ez az épület is épségben maradt és az egyik szekrényben megtalálták a marsall uniformisát.

Róma. (Radior.) A Varsóban járt olasz újságírók jelentik, hogy **HITLER** kancellárt való sággal megdöbhentette az a rombolás, amelyet a lengyel főváros épületei szenvedtek. Kijelentette, hogy örült volt az az ember, aki elrendelte Varsónak megerősített táborrá való átalakítását. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy nem hiszi miszerint volna olyan politikus, aki ezt a rombolást Nyugateurópában megismételné. Nagyon sajnálatosnak tartja, hogy a nyugati politikusok közül senki sem tekinthette meg ezt a tragédiát.

Berlin. Hitler vezér és a hadsereg főparancsnoka csütörtökön alkalmas adott a külföldi sajtó képviselőinek Varsó megtekintésére. A Német Távirati Iroda közli, hogy az újsá-

írókat a nyolcadik német hadsereg parancsnoka vezette végig a lengyel fővárosban. A külföldi hírlapírók meggyőződhetnek arról, hogy a lengyelek a várost katonai erődé alakították át. Az uccákon hosszan és végig lövészárkok húzódnak, drótkadályokkal és hatalmas torlaszokkal. A külvárosok valamennyi házit erődé alakították át, az uccákon tankcsapdákat és árkokat készítettek. Meggyőződhetnek az újságírók — a Német Távirati Iroda közleménye kiméiték a főváros műemlékeit és így láthaták, hogy a kettős tornyu gyönyörű Szentkereszt templom teljesen sértetlen maradt. Varsó átvételekor német egészségügyi tisztakat küldtek a fővárosba, akik megtették a szükséges intézkedéseket a ragályok és a járványok leküzdésére. A varsói közüzemek biztosítására német technikai személyzet érkezett Varsóba, ahol jelenleg 50-000 személyt látnak el a németek élelemmel.

A külföldi újságírók csoportja a főváros megtekintése után résztvett a csapatszemlén is. Majd a repülőtérré mentek, ahonnan Hitler visszautazott Berlinbe. Elutazása előtt a német birodalmi vezér hosszasan elbeszélgetett velük.

A Popolo di Roma tudósítója szintén részt vett abban az újságíró csoportban, amely meg szemlélte Varsót. A tudósító hosszú és színes cikkben számol be az ostrom szomorú hatásáról. Elmondja, hogy Varsó rettentő képet nyújt a szemlélőre.

URANIA Telefonelővét: 12-32.
3, 5, 7.15 és 9.30. N gyszerű kettős műsor!
L. A titokzatos cowboy DICK FORANNA
II. „**Olensége énekese**”
Benjaminó Gígl modern da'oka: énekel.

Saját érdeke:

Olvassa el a

Kötelező Polgári Légvédelem
magyar nyelvű kézikönyvét

Kapható minden újságárusnál
és dohánytözsdeben.

Ára csak 3 lei

Németország tiszteletben tartja a balkáni olasz érdekeket

Budapest. A „Magyar Nemzet” című lap megbízható helyről szerzett értesülésre hivatkozva közli, hogy Ciano gróf komoly biztosítékokat kapott Berlinben, hogy a szovjet-német egyezmény nem sérti Olaszország balkáni érdekeit.

A Press Associated telemtl Bucarestből: Gafencu Grigore román külügyminiszter tegnap az angol követet fogadta, akivel több nagylentességű ügyet tárgyalt meg, amelyek közvetlenül érdeklék Románia kormányát. Londonban megelégedéssel fogadták azt a jelentést is, hogy Saracoglu török külügyminiszter utjában hazafelé, Constantában találkozott Gafencu román külügyminiszterrel. Az angol fővárosban szívesen veszik, ha Törökország katonai egyezményt kötne Romániával.

Ribbentrop: „Németország mindig békét akart...”

Berlin. Ribbentrop külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta két nagy japán lap küldön tudósítóját, akik kérdést intéztek hozzá, hogyan ítéli meg a moszkvai megegyezéseket és azok következményeit az európai politika szempontjából. A külügyminiszter mindennek előtt megelégedésének adott kifejezést a német-szovjet tárgyalások lefolyásának eredményei felett. A megbeszélések a volt Lengyelország területi viszonyai tekintetében és így módon egész Kelet-Európában is a helyzet tisztázására vezettek. Meggyőződése szerint a vidékek nyugalmának és rendjének helyreállítása nemcsak az ott élő népek számára lesz előnyös és áldásos, hanem Európa e tüzfészkekének kiküszöbölésével jelentős lépést történt a világ béke helyreállításának érdekében is. Valószínűnek tartja, hogy ez a rendezés tanulság lesz a világ valamennyi háborus uszítója számára, viszont őszinte örömmel szolgál minden béke szerető népnek.

A továbbiak során a külügyminiszter kijelentette, hogy Németország mindig békét akart és nem háborút. A lengyel háborút a német vezér minden észszerű indítványával szemben reádkényserítették Németországra. Hasonlóképpen a nyugaton sem Németország, hanem Anglia és Franciaország üzentek hadat.

Nem jelent tehát újdonságot, — mondotta Ribbentrop, — ha Németország még mindig hajlandó a békére. A nyugati hatalmaknak mindegyikre rövidesen döntélnök kell. Ma sok or-

szágban háborus uszítók ülnek, akik legnagyobb mértékben érdeküknek tekintik, hogy Nyugateurópában kitörjön a háború. Ezek a nemzetközi uszítók ma az angol és francia népet uszítják Németország ellen, holnap pedig egymásra uszítják a japán és az amerikai népet. Bizonyos vagyok abban, hogy mindezeknek tudatában vannak Japánban és Japánnak is érdeke az európai béke helyreállítása.

Az „Imperializmus örökösei”

Berlin. (Rador.) Carl Megerle, a Berliner Börsenzeitung diplomáciai levelezője összehasonlítja a jelenlegi európai helyzetet az 1792-ös valnyi ütközettel, amikor a reakciós világ elvesztett, mert ellenállt az új forradalomnak. Többek között a következőket írja:

— „Németországnak nem áll érdekében, hogy világpolitikai kaoszt idézzen elő és elpusztítsa a jelenlegi világrendet csak azért, hogy egy új világrend szülessen. Németországnak most nemcsak forradalmi szelleme van, hanem evolúciós is. Ha Anglia és Franciaország élet-halálharcot akar Németországgal, akkor tudomásul kell vennie, hogy a háború végén szociális, gazdasági és politikai összetétel nem marad az ami most. Egy hosszú tartalmu és nagyarányú európai háború megváltoztatja a világ politikai és gazdasági helyzetét és az angol kapitalizmusnak és imperializmusnak ebből csak igen kevés haszna lehet, de előfordulhat az is, hogy örökösei lesznek.

ha! olyan megállapodást, amelynek szellemében ellentétes a kölcsönös segélynyújtási egyezményvel. A szerződést tíz évre kötötték meg.

A Német Távirati Iroda még a következőket jelenti a szovjet—lett kölcsönös segélynyújtási egyezményről:

A tárgyalások során Molotov külügyi népbiztos, Stalin, a kommunista párt főtitkára, Potemkin helvettes külügyi népbiztos, a lettországi szovjet nagykövet voltak jelen szovjet részről, míg Lettország megbízottja Munters külügyminiszter, valamint a moszkvai lett követ voltak. A megállapodás, amely kölcsönös segélynyújtási egyezményről szól, hat pontból áll és egy záradékot is tartalmaz. A záradék a következőképpen hangzik:

A szovjet—lett segélynyújtási egyezmény a két szerződő állam kölcsönös bizalmán épült fel. Mindkét fél úgy Lettország, mint Szovjet-országot tiszteletben tartják egymás államának társadalmi, gazdasági, politikai és katonai berendezkedését.

A fenti záradékon kívül a lett—szovjet kölcsönös segélynyújtási egyezmény egyik pontja szintén leszögezi, hogy a szerződő államok tiszteletben tartják egymás társadalmi, politikai és gazdasági, valamint katonai berendezését.

A reggeli londoni lapok véleménye szerint a szovjet teljes győzelmet aratott Lettország felett, amely a tegnap megkötött egyezmény értelmében hatalmas szomszédjának vazallsává vált. Az egyezmény szerint Lettország feljogosítja a Szovjetuniót, hogy Labu és Windau kikötőkben támaszpontokat létesítsen haditengerészete számára. A szovjet jogosult a rigai tengeröböl védelme céljából támaszpontok létesítésére, partvédő tüzérsége számára, még pedig a Windau—Pitraz közti partrészen. Mindezekben a haditengerészeti és repülő támaszpontokon bizonyos létszámú helyőrségeket tarthat a szovjet.

A szerződésben a felek kötelezték magukat, hogy nem kötnek oly szövetséget és nem válnak olyan szövetségi rendszer tagjaivá, amely a szerződő felek valamelyike ellen irányul. Kimondja az egyezmény, hogy a szerződés semmiféle módon nem korlátozza a szerződő felek felségjogait. A szerződés hat napon belül lép életbe. A kiadott hivatalos magyarázat egyöntetűen hangsúlyozza, hogy az egyezmény végrehajtásának alapját a kölcsönös bizalom képezi. A két állam szigorúan tiszteletben tartja egymás társadalmi, politikai és gazdasági rendszerét.

Mikor lép a szovjet a hadviselők közé...?

Páris. Az „Oeuvre” szerint Stalin és Molotov közölték Ribbentrop német birodalmi külügyminiszterrel, hogy a szovjetkormány csak abban az esetben lenne hajlandó a nyugati hatalmak elleni hadműveletekre, ha Páris és London kormányai hivatalosan kinyilatkoztatják, hogy a Szovjetnek vissza kell adni a Lengyelországtól elvett fehérorosz és ukrán területeket. A híradás illetékes helyen megerősítésre szorul.

A moszkvai Tass-Iroda cáfolja egyes angol lapok híreit, amelyek szerint a Szovjet csapatokat vont össze Turkesztánban, a kínai határon, illetve hogy a szovjetcsapatok már be is vonultak kínai területre.

A Szovjet területeket enged át Litvánianak Vilna körül

London. A Reuter iroda a következőket jelenti: A litván kormány elfogadta a Szovjetunióval kötendő megállapodást, amely arra vonatkozik, hogy a Szovjetunió módot nyújt a Vilna felé irányuló átmeneti kereskedelmi forgalom lebonyolítására és egyben átadja Litvánianak azokat a vilnakörnyéki területeket, ahol többségben laknak a litvánok.

A szovjet átadja a németeknek a Suvalki-tartományt

Egy újabb német hivatalos jelentés közli, hogy az orosz-német határ újabb megállapítása értelmében az orosz hadsereg kiürítette a Suvalki tartomány területét és a német csapatok megkezdték erre a területre a bevonulást. A német és orosz hadsereg megbízottjai Neku-nen község vármállomásán találkoztak és megbeszéltek a területek átvételének részleteit. Ennek a tanácskozásnak alapján csütörtökön délután 4 órakor a német felderítő egységek és utászok négy helyen lépték át az eddigi demarkációs határt, hogy birtokba vegyék az új területeket. A nagyobb helységek közül birtokba vették Znamj, Pihilpov és Ratkit, míg Suvalki megszállása holnap történik meg.

Olaszország nem kezdeményez semmiféle béke-értekezletet!

Páris. A francia fővárosban nagy jelentőséget tulajdonítanak annak a Stefani jelentésnek, amely szerint az olasz kormány semmiféle béke-értekezlet kezdeményezésére nem vállalkozik. Francia diplomáciai körökben hangoztatják, hogy tévedés volna ezt a félhivatalos olasz közleményt úgy értelmezni, mintha Olaszország közönnnyel viseltetnék az európai eseményekkel szemben. Jól tudják, hogy Róma vonakodása abból áll, hogy maga kívánja megválasztani azt az alkalmas időpontot, amikor közbelépését megkezdheti. A Le Temps vezető helyen foglalkozik a Stefani iroda félhivatalos közleményével és megelégedéssel állapítja meg,

hogy Róma kitart a szeptember 1-i kormánynyilatkozatban körvonalazott olasz politika mellett.

Hitler beszédének kézírata Mussolini előtt

Róma. Mackensen római német nagykövet pénteken délelőtt háromnegyed 10 órakor megjelent a miniszterelnöki palotában és átnyújtotta Mussolini miniszterelnöknek annak a kormánynyilatkozatnak a szövegét, amelyet Hitler birodalmi vezér a birodalmi gyűlés ülésén elmondott.

A szovjet—lett szerződés

Moszkva. Négynapos beható tárgyalás után csütörtökön aláírták a Szovjetunió és Lettország között létrejött kölcsönös segélynyújtási egyezményt. Eszerint mindkét részről kölcsönösen vállalják, hogy amennyiben egy harmadik hatalom részéről támadás érne a szerződő feleket, úgy egymás segítségére sietnek. A segélynyújtási egyezmény kiterjed az előfordulható támadások minden lehetőségére. Akár a keleti partvidék, akár az országhatár, akár a katonai bázisok megtámadásáról lenne szó. A Szovjetunió kötelezte magát, hogy a lett hadsereget megfelelő mennyiségű és minőségű egyverrel, hadianyaggal látja el. A Lettországban lévő Westspiesben a Szovjetunió tengeri támpontot létesít és Lettország vállalta, hogy egyes repülőtereit átengedi a szovjet légitöltő-

nek. Erre különben egész külön megállapodást létesítenek a szerződő felek. A Szovjetunió magára vállalta Rigának és a Westspies és Pitraz közötti tengerpart védelmét. Ennek a tervnek megvalósítására a Szovjetunió katonai támpontokat létesít, ahol saját helyőrsége fog állomásozni. Az itt állomásozó szovjethaderő létszámát későbbi tanácskozások útján fogják megállapítani. A szerződő felek egyike sem vállal-

CORSO-MOZGO szezonnyitó műsora.

3, 5, 7.15 és 9.30 órákor

A francia filmgyártás remeke.

„Ultimátum”

Izgalmas és igazán kémtörténet az 1914-es évről.

Színes Micky-Mause. Minden szünethben szenzációs akrobata mutatványok

Ditta Parlo, Abel Jaquin, Erich von Strohheim

Anglia aranya védi meg a világ szabadságát?!...

A mozgósított arany

Séta a City-ben, a Föld aranszívében

Jaques Bainville volt az, aki számtalan esetben hangoztatta: Anglia nélkül nem lehet semmilyen koalíciót kötni, mert ahhoz, hogy egy szövetség sikerrel tudjon létezni, szüksége van egy bankárra és egy irányzatra. Már pedig ezeket csak Angliától kaphatja meg. Anglia védelme alatt alakulhat ki egy olyan front, amely győzni tud azokkal a gazdasági fegyverekkel, amelyek nem kevésbé veszedelmesek, mint a golyókat okádó gyilkoló szerszámok.

Anglia is mozgósított. Keserűen tévednének azonban azok, akik azt gondolnák, hogy Anglia csak azt a Hoare Belisha által előkészített tiz-husz divíziót mozgósította és a némi erőt reprezentáló tengeri és légi haderőt. Egy ilyen mozgósításról, amely Angliában megy végbe, a távoli tájakon élő polgár nem alkothat magának világos fogaimakat. Nem tudnák elgondolni, hogy milyen hatalmas erők állnak az angol birodalom rendelkezésére.

Anglia ugyanis a szárazföldi, tengeri és légi haderő mellett, mozgósított még valamit: összes gazdasági erőforrásait, amelyek mérhetetlenül nagyok és amelyeknek apokaliptikus arany mennyiségei az angol bankokba folynak be.

Ha a fegyveres hadsereg vezérkara London egyik régi palotájában székel, akkor az angol birodalom bankfejedelmei és hatalmasainak is megvan a maguk külön városnegyede: a City, az arany vára Londonban.

Marcel Chaminde megkapóan írja le a City háborús készülődéseit: Kezdetben „az angol arany esője hull a világra”... — írja. Milliók Törökországnak, Görögországnak, Arábiának, Iraknak, Ázsiában és Európában, Mexikóban és Portugáliában, és mindenütt a kerek világon az angol arany kelt tiszteletet és minden kereskedelmet elült az ellenséggel.

A Földközi-tengerrel Indiáig Anglia finanszíroz egy úgynevezett „légi Suez-csatornát”. A Csendes-Oceán legtávolabbi partjain is érezni az angol arany hatalmát és fölényét.

A City mindent elkövet, hogy stratégiailag uralja a földgömböt.

Néhány hónapon belül a City ismét történelmi szerepet fog játszani.

Bármilyen hihetetlenül is hangzik, az angol arany van hivatva arra, hogy megvédje a világ szabadságát, mert a szabadsággal együtt az arany is végérvényesen eltűnne a föld színéről...

City! Nincsen lap a földgömbön, amely majdnem naponta ne írná le ezt a szót: City. A föld arany szíve, amely felé az öt világrész tekintete fordul, ma is mesebeli erőt képvisel, amely elámitja a távoli népeket. Mindenki Angliához akarja fűzni a sorsát és éppen ezért a City erősebb fegyver a golyószóróknál, gépfegyvereknél és győzelme biztosabb minden gyilkos szerszám győzelménél. A City irányít mindent, a City szervezi a termelők számára a világpiacot, finanszírozza a termést, ellenőrzi a világpiacot, és úgy diktál a pénznek,

Ukrán Népközség szervezését engedélyezte a kormány

Az ukrán kisebbség is belépett a Nemzeti Ujjászületés Frontjába

Bucurestihől jelentik: Az elmúlt nap folyamán az ukrán kisebbség részéről Wladimir Saleviesky vezetésével küldöttség tiszteltet Constantin Argetoianu miniszterelnök előtt, aki Silviu Dragomir kisebbségügyi miniszter társaságában fogadta a román állampolgárságu ukránok küldöttségét. A kormány és az ukrán népkisebbség között egyezmény jött létre, amely az országban élő magyar, német és hulgár népkisebbségi egyezményeknek a mintájára, bejogadja az ukrán kisebbségeket is a Nemzeti Ujjászületés Frontjának szervezésébe és négy tagsági helyet biztosít számukra a Front legfőbb tanácsában.

Az egyezmény harmadik pontjaként egy ukrán népközség létesítésére adnak engedélyt. Ennek megfelelően Ottescu belügyminiszter levelet intézett az ukrán népkisebbség vezetéséhez, amelyben engedélyt adott az ukrán népközség megalakítására. Az ukránok részéről Saleviesky, Alexievics és Gavriluc irták alá a kérvényt. Saleviesky egyébként tagja a parlamentnek. Az ukránok bevonásával a kormány befejezte a népkisebbségek beszerzését a Nemzeti Ujjászületés Frontjába.

mint holmi szürke oszlopokban menetelő emberi hadseregnek, mindent, amit vesznek és eladnak, a City tudtával és beleegyezésével történik, mindent, amit cserélnek, a kölcsönöknél Északról Délre és Keletről Nyugatra, minden szélességben és hosszúságban a City az irányadó.

És ami a legmeglepőbb az egészben, a City, ez a tökéletes gépezet korszerűtlen és arhaikus vonalakban ábrázolja a föld arany szívét. A Cityben

keresztül-kasul földalatti folyosók vezetnek, ptkos kijáratokkal, rejtett bejáratokkal. Ennek a várnak a szuverén ura a Lord-Major, amelynek külön rendőrsége és hadserege van. A király katonáinak és a Scotland-Yard ügynökeinek például nincsen hatalmuk a Cityben. Maga az angol király sem léphet át a City határait, bizonyos ceremóniák beartása nélkül. És a király emberei is csak a City határain kívül tartózkodhatnak. Régebben naplementekor bezárták a vár kapuit. Egy másik privilégiuma a Citynek az, hogy az aranyat és ezüstöt nem az állam jeli meg, hanem az Ékszerészek Tiszteletteljes Testülete. A City tulajdonképpen bejáratánál évszázadok óta az éjszakai örök bizonyos időközökben kikiáltják, hogy hány az óra és milyen az idő.

Minden évben Szent Mihály napján a Lord Major aranyozott hintóján végighajtatja a City utcáin.

Október tizenötödikén megkezdik Aradon a légvédelmi óvintézkedések végrehajtásának ellenőrzését

Szigoru büntetéssel sújtják a mulasztókat — Mindenki saját érdekében tegyen eleget a légvédelmi törvényben előirt kötelezettségeknek

Aradváros mérnöki hivatala megtette a szükséges intézkedéseket a légvédelmi törvényben előirt óvintézkedések, beruházások, építkezések ellenőrzésére. Bizottság alakul, amelynek szakértő tagjai október 15-től kezdődően sorra járják az aradi házakat és ellenőrzik, vajon eleget tettek-e a háztulajdonosok előirt kötelezettségeknek. Az ellenőrzés rendkívül szigorral történik és mindenkinek figyelmébe ajánljuk, hogy a légvédelmi törvény 63. szakasza a következő büntetéseket írja elő:

a) Az, aki szétrombol valamely tárgyat berendezést, vagy megakadályoz valamely munkálatot, amelynek rendeltetése a légitámadás elleni védelem, ha megrongált tárgy, berendezés, vagy megakadályozott munka a saját tulajdonát is képezi, a légvédelmi eszközök megromlása után elkövetett közveszély előidézésében bűnös és 1-5 évig terjedő szabadságvesztéssel, 10.000-100.000 leig terjedő büntetéssel, valamint 1-2 évig terjedő jogfosztással büntetettik.

Ha a büntetendő cselekmény egy, vagy több személy halálát okozta vagy, egészségét rongálta meg, a Carol büntetőtörvénykönyv 52. szakasza utol

só bekezdésének (1. vagy 2. szám) alapján alkalmazandó a megtorlás.

b) Azok, akik nem teljesítik, késleltetik, vagy szabotálják a légitámadás elleni védelemre vonatkozó intézkedéseket, 6 hónaptól 2 évig, valamint 5000-50.000 leig terjedő büntetéssel sújthatók.

c) Akik a légvédelmi intézkedések be nem tartásában gondatlanságból, vagy rosszakaratból tállatnak bűnösöknek, olyan esetekben, amikor a hatóságok szenvedőlegesen légvédelmi gyakorlatot rendelnek el, valamint a szárazföldi légvédelem megszervezésének és az alakulatok beosztásának vonatkozásában, ugyszintén azok akik a központi kiképzések, vagy a hatóságok által rendezett légvédelmi előadások óráiról igazolatlanul hiányoznak, 500-2000 leig terjedő pénzbírsággal, vagy 1 naptól 6 hónapig terjedő rendőri fogsággal (visszaesés esetén) sújthatnak.

d) Akik pedig a tevékeny vagy szenvedőlegesen légvédelmi gyakorlatok alkalmával a hatóságok által nyilvánosan kiügesztett rendelkezésekkel kerülnek ellentétbe, 200-1000 leig terjedő bírsággal büntetettnek.

Magával vitte-e a lengyel kormány a volt cári koronaékszereket?

Katalin 4963 darab gyémántos koronája, az Orloff-brilliáns: a Romanovok kincsei eltűntek Varsóból

Ebben a pillanatban még senkisé nem tudja, hogy Lengyelország külföldre menekült kormánya magával vitte-e azt az értékes ládát, amelyben az egykori orosz cárok koronaékszerei voltak. Ebben a ládában volt Katalin cárnő 4963 gyémánttal ékesített koronája. Ebben a ládában volt a világhírű Orloff brilliáns, amely a Romanovok uralkodói jogarát díszítette és amelynek története egy maga egy egész regényt tenne ki.

Varsóban, amit a németek most elfoglaltak, évek óta tudták, hogy ezek az orosz koronaékszerek a Banka Polska egyik titkos trezorjában voltak őrizetben a város északi negyedében levő Pilsudsky-téren.

A modern technika minden óvintézkedésével őrizték a kincseket több méter vastag vas beton fedezékben, hiszen a kincsek értéke a háborút megelőző években 120 millió aranyárkára volt felbecsülve.

1923-ban az orosz-lengyel háború befejeztével hosszas tárgyalások indultak a moszkvai és varsói kormányok között a hadikárok megtérítésére vonatkozólag. A tárgyalások végeztével az oroszok belementek, hogy az általuk fizetendő hadikárpótlás biztosítékául a cári koronaékszerek a lengyel kormány birtokában zálogképpen maradjanak. A megegyezés úgy szólt, hogy 1938. év végéig kellett volna az oroszoknak megváltaniuk a koronaékszereket. Az időpont azonban letelt és így a koronaékszerek lengyel állami tulajdonná váltak és azok őrzésével a Banka Polskát bízták meg.

Varsóban a mostani háború kitörése előtt

néhány héttel ellenőrzésképpen újból leltározták ezeket a mérhetetlen értékű kincseket és a leltározási adatokból kiderült, hogy a kincsek milyen állapotban vannak. A legnagyobb értéket képviseli a hét darabra törött cári korona, egy három zsinóros gyémánt nyakkötő, amely Mária Feodorovna cárné tulajdona volt, az oroszálma, a Romanovok uralkodói jogara, amely egy arany tokban foglal helyet, továbbá II. Sándor dupla gömbtalaku koronája.

Máig sem tudják, hogy az orosz forradalom zavaros napjaiban hogyan kerültek a koronaékszerek Moszkvából Varsóba. Valóságos véletlen folytán jöttek rá 1922-ben, hogy a koronaékszerek Varsóban vannak. Ekkor leltározták először a kincseket és állapodtak meg a fent már vázolt értelemben az oroszok és a lengyelek a koronaékszerekre vonatkozólag.

Kénsavas bort és feketekávé itattak a vőlegénnyel az esküvői ebéden

Nyiregyházáról jelentik: Nagyszékely községben, Nyiregyháza közelében Lehr János tekintélyes gazdálkodó esküvői ebéde után hirtelen összeesett és meghalt. Halála után suttogni kezdtek a faluban, hogy a gazdálkodó megmérgezték. Vizsgálat indult meg és a nyomozás szálai Lehr elvált felesége és annak férje ellen irányultak. Típpel Pétert és feleségét letartóztatták és ezek rövid kihallgatás alatt beismerték, hogy kénsavval kevert bort és feketekávé itattak Lehr Jánossal.

FORUM FILMSZÍNHÁZ. Telefon: 20-10.

Ma, egy film, de jó film!

Sonja Henie és Richard Greene milliós filmje:

A karnevál királynője.

Előadások: 5, 7, 15, 9, 15
3-kor matiné kicső helyárral

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgönychn: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 Ft || Negyedévre 210 Ft
Félévre... 420 Ft || Egy hónapra 70 Ft

Vidéki operáció

Egy vidéki kereskedőnek beteg az édesapja, telefonál a fővárosba a nagyhirű orvosprofesszornak, hogy azonnal jöjjön le operálni. Az orvosprofesszor 15.000 lel honoráriumot köt ki magának, de éppon mikor indulni akar, egy előkelő urat hoznak be a klinkára, letelefonáltatja a kereskedőnek, hogy csak másnap mehet.

Másnap megérkezik a kis vidéki állomásra, a fiatal kereskedő szokozva jelenti be neki, hogy az apja meghalt. A professzor sajnálkozik, de hát ezen már nem lehet segíteni.

A fiatal kereskedő elmegy és a professzor kiegészítve sétál fel az állomáson: csak négy óra múlva jön a vonat, amellyel hazá mehet. Amint így sétál, egyszerre csak elébe áll egy fiatalember és megkérdi:

— Professzor urhoz van szerencsém?

— Igen.

— Hallottam, itt van a professzor ur, volna egy műzatos kéréssem. Az apámat meg kéne operálni, de én nagyon szegény vagyok, legfeljebb csak az utóköltiséget tudnám megfizetni.

A professzor gondolkodott egy kicsit, négy óra hosszat úgyis itt kell várnia, egye fene és így szólt:

— Jól van, vezessen a beteghez.

Megoperálta a beteget, de csak jóval később a fővárosban tudta meg, hogy ez ugyanaz a fiatal kereskedő volt akkhez lehvíták.

Azóta „vidéki munkánál” előre kéri a honoráriumot.

— ZÜRICH I TÖZSDEZARLAT: Páris 10.18, London 17.96 és fél, Newyork 445, Brüsszel 74.50, Milánó 22.45, Amszterdam 237, Berlin 175.50.

— Letartóztatták az amerikai német szövetség titkárait. Newyork Müller Ernőt, Kuhnak, az amerikai német szövetség elnökének magántitkárárt a newyorki rendőrség pénteken letartóztatta.

— Itélet Cristescu hadbíró-ezredes merénylői lett. Csernovitzból jelentik: A csernovitz katonai fővénysszék ma hozott ítéletet Cristescu hadbíró-ezredes merénylőinek ügyében. A katonai bíróság Stătescu Mihail slatina-olti lakost és Lutovici Lenid hotini lakost életfogytiglani kényszermunkára, Popescu Colavian, Rahmioricu Alexandru és Zuss Constantin vádlottakat két-két évi elzárásra, Tonovici Ioant hat havi fogházra, Danciu Agenov csernovitz lakost 15 évi kényszermunkára ítélte.

— Magyar nyelvoktatás a nagyszalontai középiskolákban. Szalontáról jelentik: A szalontai gimnázium után rövidesen sor kerül a helybeli leánygimnáziumban is a magyar nyelv rendszeres oktatására, a gimnáziumi igazgató: Pavel Alexandruné véleménye szerint. Ebben az ügyben különben maga Soós István dr. országgyűlési képviselő is közbenjár az illetékes miniszteriumnál.

— Papan kapitány végleg nyugalomba vonult. Királyi rendelet adja tudtul hogy a hadügyminiszterium saját kérésére nyugalomba helyezte Papan I. Alexandru repülőkapitányt, aki — mint ismeretes — óceáni repülési tervének kudarca következtében a sianai havasokban öngyilkosságot kísérelt meg.

— Veszélyes helyzetben találták meg Guv Avorit, a híres amerikai halóst, aki egy kis vitorlással vágott neki az óceánnak. Rómából jelentik: A „Belvedere” nevű olasz hajó az Atlanti-óceánon megtalálta Guv Avorit, a hírneves amerikai halóst, aki egy hat méter nagyságú kis vitorlással két hónappal ezelőtt indult el egyedül Floridából, azzal a szándékkal, hogy Kényába hajózik. Hajója azonban közben megsérült és amikor az olasz óceánjáró rátalált, már közelállott az elsüllyedéshez. A „Belvedere” fedélzetére vette Guv Avorit és visszaviszi Newyorkba.

— Közlekedési balesetek. Tegnap éjjel két közlekedési baleset történt a város területén. A mikalakai főúton este 9 órakor a 423. számú temesvári teherautó, amelyet Kreznik Sámuel sofőr vezetett, összeütközött Boszer Miklós egylovas kocsiával. A szekér összetört, a ló megdöglött és a teherautó is megrongálódott. — Vitorel István, az 535. számú aradi taxi vezetője tizenegy óra körül összeütközött a Reg. Ferdinand-ut 57-59. számú ház előtt az 52. számú gépkocsival. Mindkét jármű megrongálódott. Az eljárás megindult.

— Fehér behívó-parancsral rendelkezők figyelmébe! Az Aradi Közlöny tegnapi számában már megjelent egy rendelet, mely szerint az 1916, 1917, 1918 és 1919. évi korosztálybelieknek, akiknek fehér behívó-parancsuk van, jelentkezni tartoznak az aradi rendőrség katonai ügyosztályán. Egy újabb rendelkezés értelmében jelentkezni tartoznak azon e korosztályokhoz tartozók is, akiknek semmiféle behívó-parancsuk nincs. A jelentkezések itt is ugyanazon sorrendben történnek, mint azt már előző lapszámunkban megírtuk.

— A HADFELSZERELÉSI ALAPRA SZÁNT ADOMÁNYOK. Az aradi kereskedelmi és inakamara felhívja az összes aradmegyei kereskedők és iparosok figyelmét arra a körülményre, hogy a hadfelszerelési alapra fizetett adományok bejelentendők a kamaránál akkor is, ha a fizetés más helyi hatóságok által rendezett gyűjtés alapján történt, mint ahogyan például a községekben a polgármesteri hivatalok gyűjtötték össze a befizetett összegeket. Minthogy a kereskedők és iparosok adományait tartalmazó általános névsor a kamara állítja össze, nem engedhető meg, hogy a kamara egyetlen tagja is hiányozzék a névsorból.

— A Katolikus Nők Napját Aradon október nyolcadikán, vasárnap rendezik meg, a következő sorrenddel: Dél előtt tíz órakor ünnepélyes Veni Sancte a minorita-atyák templomában. Prédikál: Kulcsár Kálmán hittanár. Délután fél ötkor ünnepély a Minorita Kulturházban, melyre a belépés díjtalan. Az ünnepélyen megnyitó beszédet mond Lakatos Ottó dr. rendfőnök. Előad: Gall Elza szociális testvér, Énekel a Szt. Antal-énekkar. Este hat órakor befejező ájtatosság a templomban, amelyen szentbeszédet tart Siszman Gedeon hittanár. A nap megünneplésére Arad katolikus női szervezetével meghívja ezúton is — és minden érdeklődőt szívesen lát — a rendezőség.

Az aradi légtalmi előadások sorrendje

A Central moziban tartandó légvédelmi előadások mai és holnapi sorrendje a következő:

OKTÓBER 7-ÉN: V. kerület reggel 9—9.50.ig K—O betűig, 10—10.50.ig P—U betűig.

OKTÓBER 8-AN: Dél előtt 10—11 óráig a városi, megyei tisztviselők, 11—12.ig a rendőrségi és a kataszteri hivatal, valamint a folyamtermékek tisztviselői számára tartanak előadásokat.

— „BOHÓCOK MUZEUMA”. A maga nemében páratlan érdekességű intézmény Bécsben a „Bohócok muzeuma”. A cirkusok és varieté színpadok örök nevetetőinek egész életét teleleveníti az itt közszemlére tett levéltár, ruhafár és a gazdag gyűjteményt képviselő képtár. Az érdeklődő ebben a muzeumban megtalálja a haidani világhírű nagy nevetetők eredeti jellegzetéseit, jelmezeit és zeneszer számaikat, itt látjuk Tom Belling angol zenebohóc hangyfélékét, Belling volt az, akit „Dummeraugust” néven ismert a világ és akk halála után sok cirkuszi bohóc utánzott. Itt vannak az ugyancsak angol származású híres Noni emlékei és a Fratellini-testvérek viaszba öntött figurái. Előkelő helyet kapott a muzeumban Grock, minden idők legnagyobb zenebohócának emlékgyűjteménye. A svájci származású Grock hetéves korában — akkor még Welach Adrian néven — mint kizöember kezdte karrierjét. Huszéves korában a Bethlen grófnál volt alkalmazásban, mint francia nyelvtanár és lovaglómester. 1915-ben tünt fel először kiváló zenetehetségével a varieté közönsége előtt. Mint ismeretes, 1930-ban megírta önéletrajzát és ez a könyv ugyancsak páratlan a maga nemében az irodalom terén.

— Halálos gázolás Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: Halálos végű közlekedési szerencsétlenség áldozata lett Badea Vasile, a kolozsvári kiskorúak fogházának felügyelője. Badea Vasile lóháton haladt, amikor egy Nagyvárad felől érkező gépkocsi elgázolta.

Jósnőnél

— Szóval Ön a jövőjét szeretné megtudni?
— Szó sincs róla. A múltam szeretnék visszatekinteni. Tegnap ugyanis elhagytam az esernyőmet és nem tudom, hol...

NŐI ÉS FÉRFI kabát- és ruhaszövetek a felemelt árak előtti árakon I. MOTIU áruházában

A sajtóminiszter hitvallása

Bucuresti. Belkutatásán tartott rövid, de tartalmas beszámolójában, Al. Radian az új sajtó és propagandaügyi miniszter határozott vonásokban mutatott rá arra, hogy milyen nagy szerepe van a sajtó és propagandaügyi miniszteriumnak az állam életében. Akkor, amikor Franciaország a neves író, Girandoux-ot hívta meg propaganda irodái vezetésére, amikor Németországban, Angliában, Oroszországban a legnagyobb szellemiségek vezetik ezt az ügyosztályt,

Al. Radian jelenléte az új miniszterium élén mindenben indokolt.

A sajtó és propagandaügyi miniszter székfoglalója nem volt egyszerű szónoklat, hanem józan hitvallás, amely néhány okos szóval a nemzet emelésének és a Trón dicsőségének szolgálatára szentelt programot fejezte ki.

Az ország, — mondta Al. Radian — egyhangú ragaszkodását fejezte ki az új intézményekhez. A sajtó, amely az általános gazdálkodásnak és a közvéleménynek hű tükre, arra van hivatva, hogy megerősítse a hitet, ismertesse a jócselekedeteket és közvélemény a kötelességtől való eltéréseket. Ennek a nemes hivatásnak a teljesítéséhez őszinteség és jóhiszeműség szükséges. A szabad gondolkodás méltánylása mellett is el vagyunk határozva megvédeni az állam eszméjét a szabad gondolkodás nevében elkövetendő mérvyletektől.

Ennél világosabb, összefoglalóbb és az általános szükségletnek megfelelőbb programot nem lehet adni.

Al. Radian miniszter néhány mondatban mindent megmondott és nem kételkedünk, hogy szavai az ország minden polgára lelkében visszhangra találtak.

PETROLEUMMAL AKARIK GYÓGYITANI A RÁKOT.

— Az emberiség legszörnyűbb betegsége eddig diadalmaszkodott minden komoly orvosi törekvésen. A rák — az a megállapítás — előrehaladott állapotban gyógyhatatlan, de kezdetben sugárkezeléssel, vagy késsel gyógyítható. Egy Durand nevű francia professzor arra a felfedezésre jutott, hogy az arcon keletkező rákos fekélyeket bizonyos petroleumos gyógyszer készítményekkel gyógyítani lehet. A francia orvos felfedezése élénk fel-tűnést keltett orvosi körökben, de kezelésének eredménye még nincs ellenőrizve.

— Tragédiával végződött a gyermekjáték. Cernăuți-ból jelentik: Megrendítő gyermekdrama játszódott le tegnap Gura Homorului községben. Egy hétéves kisleány, Molna Ana, „indianósított” játszott egy másik, vele hasonló koru gyermekleánnyal. Hogy a harcias indiánokat még jobban leutánozzák, fejüket száraz kukoricalevelekből és tollakból készült „disz-szel” ékesítették, majd fejszét vettek a kezükbe. Mielőtt azonban hozzákezdhetek volna a harci iátékhöz a két kis indián törzsfőnök valami felett összekülönbözött. Veszekedni kezdtek és annak hevében a hétéves Ana már támadott is. Felemelte a kezében levő kis fejszét és azzal a másik kisleány fejére sújtott. Az ütés végzetes volt. A szerencsétlen kisleányt az ütés halántékán érte és jobb szemét is kiütötte. A tragikus fordulatot vett gyermekjáték kis áldozatát eszméletlenül szállították be a kórházba, de életbenmaradásához semmi remény sincsen.

— Nem magánlaksértés, ha valaki a leányát keresi a legény lakásán. Fábán Sámuel nagybaconi (Háromszék-megye) idős földműves március 11-én fiatal leányát keresni indult el a faluba. Több lakásba belépett, míg végül az a gyanúja támadt, hogy leánya Zsigmond Beniamin kereskedő lakásában tartózkodik. Fábán bement Zsigmond üzletébe, ahonnan annak üzletvezetőjével átmentek a kereskedő magánlakásába is. A leánya becsületét feltő földműves erőlyesen dörmöbölt a bezárt ajtón és követelte annak azonnali felnyitását. Az eset után Zsigmond magánlaksértés címen feljelentette Fábiant. A sepsiszentgyörgyi törvény-szék az elmúlt nap tárgyalta az ügyet és Fábiant, mivel leányát ment keresni a kereskedő lakásába felmentette a vád és annak következményei alól.

WINKLER hölgyfodrászhoz a legújabb 1940. DAUER-gép megérkezett

STR. EMINESCU 15.

tipusu

Részletes tájékoztatás a légvédelmi intézkedések október 15-én kezdődő ellenőrzésével kapcsolatban

Pontos felvilágosítással szolgál minden tudnivalóról a 3. leles Polgári Légvédelem Kézikönyve

Mindenki sajtát érdekelt szolgálja, amikor részletesen tájékozik a kötelező polgári légvédelemmel kapcsolatos intézkedésekről, mert az Európában dúló háború talán már holnap szükségessé teszi, hogy mindenki tudja, mi a kötelessége önmaga, hozzátartozói és a közösség iránt. De ezen túl, a polgári légvédelemről való tájékozottság mellett a törvényben előírt kötelezettségek teljesítését a legszigorúbban ellenőrzik és kelemetlen-ségnek, pénzbüntetésnek, valamint szabadságvesztésnek teszi ki magát az, akit mulasztáson érnek. Október tizenötödikén megkezdődik Aradon a különböző rendelkezések végrehajtásának ellenőrzése és ekkorra már mindenkinek tudnia kell, mi a teendője; eddig az időpontig tisztában kell lennie minden háztulajdonosnak és lakónak egyaránt, milyen munkálatokat kell elvégeztetnie és melyek azok a beruházások, amelyeket kötelezővé tettek. Ezek az intézkedések is azt bizonyítják, mennyire hézagpótló volt az Aradon most megjelent magyaryelvű Légvédelmi Kézikönyv kiadása, hiszen ez a könyv ma már nélkülözhetetlen mindenki számára. A Kötelező Polgári Légvédelem Kézikönyve részletes utbaigazításokat tartalmaz egyrészt a légvédelem szervezését illetően, másrészt arról, hogy milyennek kell lennie az előírt légvédelmi fedezéknek, hogyan kell megépíteni az óvóhelyeket, milyen berendezések szükségesek. Tartalmazza még ezen kívül Aradváros részletes utasításokat tartalmazó szabályrendeletének pontos magyar fordítását, úgy hogy aki megvásárolja ezt a kézikönyvet, azonnal tisztában lehet azzal, hogy mit kell tennie egyrészt a veszélyt megelőző óvintézkedésekkel kapcsolatosan, másrészt egy esetleges légitámadás esetén. A könyv árát éppen nélkülözhetetlen közhasznú jellegre való tekintettel ugyszólván önkéntesen árban állapították meg, amennyiben csupán három leibe kerül. A Kötelező Polgári Légvédelem Kézikönyve minden újságárusnál és valamennyi dohányüzletben kapható.

— **Uj tagok a Szuez-csatorna igazgatóságában.** Londonból jelentik: Az angol kormány két új igazgatói tagot nevezett ki a Szuez-csatorna igazgatóságába. A két új tag Young és Sir Ronald Graham.

— **Katonai behívók átvétele.** A második kerületi rendőrség (Goidu-uca) felszólítja az alább felsorolt személyeket, hogy katonai iratuk átvétele végett azonnal jelentkezzenek: Tóth János Sándor 1922-es korosztály, Maris Sebastian 1919. Stinu Coriolan 1913. Hengels Gheorghe 1913. Czevai Petru 1913. Ardelean Nicolae 1913. Gentinger I. 1929. Hajosár József 1935. Pascalovici József 1922. Mihailov Stefan 1925. Gyorbovics Elemér 1924. Rosut Gheorghe 1911. Herman Robert 1921. Ianto Mihály 1922. Apel Mór 1934. Szabó Sándor 1927. Horváth Mátyás 1934. Ghindila Ioan 1911. Debrea Petru 1927. Barsan Ioan 1927. Jancura Ioan 1927. Moise Arcadie 1927. Roffter Antal 1927. Budisteanu Dumitru 1920. Sternberg Izsák 1923. Székelyhidi István 1925. Szálka György 1925. Szabó József 1934. Gasztván Mihály 1934. Raab V. Ernő 1935. Nacs Stefan 1935. Barna Ferenc 1936. Erbeszkern A. R. 1936. Horváth János 1936. Zatic Stefan 1930. Wild József 1931. Malý Dezső 1931. Blaga Teodor 1931. Kovács Andrei 1934. Kabat (Kabyt) Ferenc 1935. Császár Radu 1935. Schatelez Ladislau 1937. Rick Gheorghe 1937. Istroi József 1937. Liptai S. Laios 1935 és Szabó József 1930.

— **A „hallgatás vendéglője”.** Egv Keen Ronald nevű newyorki vállalkozó a legeredetibb ötletet valószínűsítette meg, amikor a világ legnagyobb metropolisának központjában, ahol a forgalom egész napon át szünet nélkül próbára teszi a világvárosi ember idegét, felépítette a „hallgatás vendéglőjét”. Mister Keen helyiségeibe párnázott áitók vezetnek a gumipadlózatot át. Mindegyik asztal nehéz bársony függönyökkel van elkülönítve, úgy hogy a szomszéd asztalnál amugy is keveset beszélő vendég egyetlen szavát sem lehet hallani. A gumitalpas cipőit pincérek különleges anyagból készített tányérokban és tálakban szolgálják fel a konyhaművészet remekeit. Az edények és evőeszközök egymáshoz kötődve, nem csinálnak zajt. A „hallgatás vendéglője”-ben valóban a legmélyebb csend uralkodik. A mamuth-város romlott idegzeti üzletmberrel számára valóságos oázisként hat az itt eltöltött óra. Nem csoda tehát ha a „hallgatás vendéglője”-nek forgalma napról-napra növekedik, úgy hogy a helyiséget több teremmel kellett kibővíteni. Mister Keen, a kiváló ötlet- és üzletmber a legjobb uton van, hogy a legcsendesebb keretek között, dollármilliomossá váljék.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

FÖLDES gyógyszer-tár, Str. Eminescu.
KÁRPÁTI gyógyszer-tár, Bul. Reg. Ferdinand
ROZSNYAI gyógyszer-tár, Piata Avram Iancu

Hétfő délelőtt és este légvédelmi gyakorlatot rendeznek Aradon

Különös gonddal készítik elő az éjszakai légiriadót —
Általános intézkedéseket hozott nyilvánosságra a városvezetés
Váratlan légiriadókkal szervezik meg a polgári légoltalom rendszerét

Aradváros vezetősége a kötelező polgári légvédelem megszervezésének hatályosabbá tétele érdekében, a légoltalmi törvény 12. szakasza alapján

október 9-én, hétfőn, általános légvédelmi gyakorlatot rendez Aradváros területén. Az általános légoltalmi gyakorlat két részből áll: először nappal, délelőtt 11 órától fél 12 óráig hajtanak végre képzelt légitámadást Arad ellen, majd este éjszakai gyakorlat következik, 9 órai kezdettel. Az éjszakai támadás veszélye fél 10 órakor ér véget. Mindkét gyakorlat közvetlen célja, hogy a közönség minél jobban hozzászokjék a légoltalmi riadóhoz, a rendszabályok bejárásához és általában egy esetleges támadás ne érhesse készületlenül a lakosságot. Ez a módszer a gyakorlati tájékoztatás és megteremtés az egész légvédelmi rendszer pontos működésének lehetőségét.

Hétfőn délelőtt 11 órakor hangzik fel az első riadójelzés.

Megkondulnak a harangok, a gyárak szirénái bugni kezdenek, a rendőrszemek hosszú és megismételt pipjelzéseket adnak. Ez három percen keresztül tart.

A légvédelmi riadó jelzések hangjaira a köz- és magánintézmények személyzete a csoportparancsnok vezetése mellett végzi feladatát. A polgári lakosság köteles a legnagyobb rendet és csendet biztosítani. Az éjszakai riadó alkalmával a házakban, kávéházakban, mozikban, színházakban, iskolákban, vagy lakásokban tartózkodók kötelesek azonnal lehuzni az ablakok redőnyeit. Szigorúan tilos az ablakoknál állni és az uccára nézni. Aki a légvédelmi riadó az uccákon talál, kötelesek azonnal, de nem szaladva, az idejében jelzett menedékhelyre vonulni, de semmestre sem maradhatnak az uccákon, a járdán, lakások, vagy más helyiségek ajtajában.

aki ebben az időben gépkocsin, vagy bármilyen járművel közlekedik, köteles azonnal leszállani a járműről és bevonulni a legelső kapualjába, vagy ennek hiányában falak mögé rejtőzhetnek.

Pontban 11 óra 15 perckor, illetve éjjel 21 óra 15 perckor megszokott jelzésekkel hozzák a lakosság tudomására, hogy a légvédelmi riadó

elmúlt, amikor mindenki tovább folytathatja munkáját.

Akik október 9-én utaznak valahova és az alomáshoz való kimenetelük a két riadó időpontja valamelyikének az időpontjában történik, lehezőleg előbb induljanak el. A légvédelmi gyakorlatok idején mindenki köteles a hatóságok utasításait betartani és a kiadott rendelkezést teljes egészében végrehajtani.

A légvédelmi gyakorlatok idején, vagyis este 9—10 óráig villamosüzemek csökkentett, vagyis háború idejére előírt világítást szolgáltatnak, a lakosság pedig ezalatt az idő alatt köteles minden ténny elidőni, vagy a redőnyök lebocsátásával, vagy kék égők alkalmazásával, úgy hogy egyetlen fénysugár se hatoljon az uccára.

A városi, CFR., valamint magángépkocsik, vagy más járművek világító lámpát kék celluloiddal kell bevonni. Ezek a járművek este 9 órától 10 óráig így közlekedhetnek.

Ugyancsak 9—10 óra között az uccai fényreklámokat, nyilvános helyek égőit le kell oltani és szigorúan tilos az uccán, vagy utcákon cigarettára gyújtani, vagy kézilámpákat használni.

Annak érdekében, hogy a közönség minél jobban megszokja a csökkentett világítást, valamint az elsötétítést,

hétfőn este egy negyed 10 órától 10 óráig a lakosság szabadon közlekedhetik az uccákon, anélkül azonban, hogy bármilyen világosságot bárki is meggyújtson.

Ettől az órától kezdve a gyárak és üzemek tovább folytathatják a munkát, valamint más nyilvános helyiségek is újból működhetnek.

A városvezetés felhívja a lakosság figyelmét, hogy a rendelkezés betartását rendőrök, a nemzetőrség tagjai és a katonai előkészítők szigorúan ellenőrzik. A kihágásokat szigorúan büntetik. Különben a jövőben több, előre be nem jelentett légvédelmi gyakorlatot tartanak.

A járművek tulajdonosai kötelesek állandóan maguknál hordani a világító lámpák bevonására szükséges kék celluloidot, vagy fekete vásznat.

Harminc szökevény vagyonekobjzási ügyét tárgyalta a nagyváradai törvényszék

Nagyvárad. Az állampolgársági törvény 53. szakaszának 1939. júliusban kelt módosítása tudvalevőleg elrendeli, hogy mindazok, akik utlevél, vagy határátlépési engedély nélkül, szóval szökevényként elhagyják az országot, megfosztandók állampolgárságuktól, vagyonuk pedig elkobzandó az állam javára. Erre az intézkedésre azok a tömeges szökevények adták okot, amelyek az utóbbi időben a határszéli községekben előfordultak, amely községeknek a flakalsága a katonai kötelezettség alól akart ilyformán megszabadulni.

Az elkobzási eljárásra az illetékes ügyészség tesz indítványt a törvényszéknek, alapul véve a minisztertanácsnak azt a határozatát, amely a szökevényeket megfosztja állampolgárságuktól. A Hivatalos Lap közölte az erre vonatkozó minisztertanácsi határozatokat, amelyekben az állampolgárságuktól megfosztott szökevények névszerint fel vannak sorolva. A névsor megjelenése után a nagyváradai ügyészség megtette indítványát a törvényszéknek a biharmegyei szökevények birtokeinak elkobzására irányuló eljárás lefolytatására. Az indítvány alapján a nagyváradai törvényszék Lungoci-Munteanu tanácsa tegnapi harminc ilyen ügyet tűzött ki tárgyalásra. Az előkészítő eljárás során mindenik szökevényre vonatkozóan jelentést kértek az illető lakhelyének előjáróságától, hogy van-e a szökevénynek ingatlan vagyona. Amelyik esetben a községi előjáróságtól nemleges válasz érkezett, abban a törvényszék megszüntette az eljárást. Azokban az esetekben pedig, amelyekben az előjáróság azt jelentette, hogy a szökevénynek van ingatlan vagyona, a törvényszék bekéri a telekkönyvi hájóságtól a telekkönyvi kivonatot, azok beérkezése után az eljárást tűz ki, a vagyon fel-

számolása céljából elrendeli a kényszerkezelt, kinevezi a vagyonekelt, aki a törvény értelmében az ingatlan felajánlja az államnak. Ha pedig az állam nem él elővásárlási jogával, akkor a vagyonekelt az ingatlan értékesíti, s a vételárat pedig befizeti az állampénztárba.

A tárgyalásra kijűzött harminc ügy között mindössze egy volt, amelyben fél, illetve a fél édesanyja jelentkezett. Özvegy Szücs Gáborné biharmegyei lakos ugyanis megjelent a törvényszék előtt és hivatkozott arra, hogy az ő Gábor nevű fia, akinek neve a községi előjáróság jelentése alapján szintén szerepl azok névsorában, akiket a minisztertanács megfosztott állampolgárságuktól és akik ellen ilyformán szintén megindult a vagyonekobjzási eljárás, sohasem hagyta el az ország területét és ezidő szerinti a 85. gyalogezrednél teljesít katonai szolgálatot. Bejelentette Szücsné, hogy a községben van még egy hasonló nevű ember, ez azonban ötven éven felül korban van és otthon tartózkodik a faluban. A törvényszék a bejelentés alapján felhívta Bihar-díszeg község előjáróságát: tegyen jelentést, hogy nem történt-e Szücs Gábor esetében névcse? Ha megállapítják, hogy nem erről a Szücs Gáborról van szó — ami az anya előadása után valószínű — akkor a vagyonekobjzási eljárás felüggesztik, Szücs Gábornak pedig jogorvoslatot — valószínűleg kontenciós keresetet — kell beadnia az ítélőtáblához, amelytől kérnie kell, hogy a nyilván tévedésen alapuló minisztertanácsi határozatot, amely megfosztotta állampolgárságtól, a tábla helyezze hatályon kívül. Ha ez megtörténik, akkor a törvényszék is megszünteti a vagyonekobjzási eljárást Szücs Gábor ellen.

SPORT KÖZLÖNY

Az AMTE-UDR-mérkőzés a vasárnapi labdarugó-műsor főeseménye

— Részletes bíródelegálás —

A labdarugósport közönségének érdeklődése a vasárnapi UDR-AMTE mérkőzés felé irányul és a piros-feketének még népes tábora reméli, hogy a csapat végre multjának megfelelően fog szerepelni és ami több, megszerzi az első és oly égetően szükséges bajnoki pontokat.

Az A) ligás mérkőzésen kívül a kerületi bajnokságban érdekes mérkőzések kerülnek lejátszásra és ezek közül első helyen kétségtelenül a Titanus-Olimpia meccs áll, amely nagy harcot fog hozni. Az Unirea és az AAC nagy favorit a Banatul, illetve a Tricolor elleni mérkőzésen, az ATE-Astra meccs viszont nyílt küzdelmet ígér.

Teljes ifjúsági bajnoki forduló egészíti ki a programot és a vonatkozó bíródelegálást alábbiakban adjuk:

NEMZETI BAJNOKSÁG:

UDR-AMTE, Gloria-pálya, 16.00 órákor, bíró: Russu Gabriel dr., határbírók: Darázs és Pfeiffer.

KERÜLETI I. OSZTÁLY:

ATE-Astra, Gloria-pálya, 10.15 órákor, bíró: Tomi, határbírók: Bartha és Gábor.

Unirea-Banatul, Unirea-pálya, 16.00 órákor, bíró: Barbu, határbírók: Karlich és Vagalau.

AAC-Tricolor, AAC-pálya, 16.00 órákor, bíró: Oprita, határbírók: Burdan és Kalmár.

Titanus-Olimpia, Titanus-pálya, 15.45 órákor, bíró: Goicea, határbírók: Höhn és Polareczky.

Crisana CFR-Egyetértés, Unirea-pálya, 11.00 órákor, bíró: Chiral, határbírók: Gombos és Engel.

IFJUSÁGI BAJNOKSÁG:

AMTE-Egyetértés, Gloria-pálya, 14.00 órákor, bíró: Craznic dr.

Astra-Unirea, Unirea-pálya, 14.00 órákor, bíró: Vagalau.

Titanus-Gloria, Titanus-pálya, 13.45 órákor, bíró: Polareczky.

AAC-Tricolor, AAC-pálya, 14.15 órákor, bíró: Burdan.

Crisana-Transilvania, AMTE-pálya, 11.00 órákor, bíró: Schneider.

Olimpia-Hakoah, Olimpia-pálya, 10.30 órákor, bíró: Ciorogariu.

Kijelölték az október 22-iki kupaforduló mérkőzéseit

Bucuresti. Október 22-én került lebonyolításra tudvalevően a Román Kupa harmadik fordulója, amelyen az A) ligás csapatok már nem vesznek részt. A Gloria ellenfele a kupafordulóban a Metalosport Ferdinand együttese lesz és a mérkőzés Aradon kerül lebonyolításra. Még néhány érdekesebb mérkőzés a következők lesz:

FC Braila-Franco Romana, FC Craiova-Vulturii, Olimpia CFR-Crisana, Tricolor CFPV-CFR Simieria, Minerul-CS Lonya

Ugye csak úgy kapásból!

Máki, a többszörös világrekorder finn futóbalnok legutóbb egy 5000 méteres versenyen állt rajthoz, azonban 50 méter futás után fájdalmat érzett lábában és kénytelen volt megállni. Az orvos vizsgálat megállapította, hogy Máki lábában egy ér pattant meg és a futóbajnok most hat hetet pihenőre kényszerült.

Az október 15-iki budapesti magyar-német ökölvívó válogatott mérkőzésre a magyar csapat előreláthatólag a következő összetételben áll ki: Podány, Bondi, Torma, Bene, Mándi, Baron Szigeti, Nagy.

Szombaton és vasárnap fejezik be Athénben a Balkán atletikai játékokat. A pontversenyben az utolsó két nap eredményével a román atléták könnyen megelőzhetik Törökországot és így a harmadik helyre kerülhetnek.

Bécsben a múlt vasárnapi válogatott mérkőzések után folytatódnak vasárnap a bajnoki küzdelmek. A forduló érdekesebb mérkőzése: Wacker-Rapid, Vienna-Austria, FC Wien-Admira.

O A román-magyar kézilabdaválogatott mérkőzés tavaszra marad, mert a magyar válogatottak nagy része vagy már régen nem játszott, vagy beteg. A magyar szövetségi kapitány lemondotta a mérkőzést azzal az indoklással, hogy nem akar kísérleti csapatot kiállítani.

O 1940-ben női Balkán játékokat is rendeznek. 100 méteres síkfutás, távolugrás és súlydobás szerepelnek majd a műsoron. Ezt határozza a Balkán Játékok kongresszusa athéni ülésén.

O A temesvári Ambrus lesz esetleg a német-magyar ökölvívómérkőzés pontozóbírója. Ambrus jelenleg Budapesten tartózkodik és ha a magyar szövetség nem kap beleegyező választ a felkért olasz vagy jugoszláv bírótól, akkor a temesvári pontozó vezeti le a mérkőzéseket.

O Lengyel játékosokat szerződött a Rapid és a CAMT? Két lengyel játékos szeretne divíziós csapatoknál elhelyezkedni és pedig Piontek, valamint Gabrovski. Előbbi a Rapidhoz, utóbbi pedig a CAMT-hoz gravitál és ha szerződésük megtörténik, akkor a Rapid — miután Sipos személyében már van idegen honosságú játékos — felváltva szerepeltetné Sipost és Pionteket.

O Megalakult az FC Ploest. Tegnap Ploestben finnpélyes külsőségek között alakították meg az FC Ploesti csapatát, amely igen nagy játékerőt fog képviselni. Az új alakulat elnöke M. Botez, Ploesti város polgármestere lett.

O Ismét döntetlenül végződött a Prahova-Olimpia kupamérkőzés. Ploestben tegnap bonyolították le a döntetlenül végződött Prahova-Olimpia kupamérkőzést, amely ezúttal is döntetlenül végződött és pedig 3:3 (0:0, 2:2) arányban. A harmadik mérkőzést Bucurestiben fogják lejátszani és pedig előreláthatólag október 18-án.

TEKESPORT

Legjobb idejű versenyeredményével nyozott az AAC a Metalurgistul ellen

Csütörtökön este bonyolították le az előrehozott AAC-Metalurgistul csapatbajnoki mérkőzést, melyet az AAC, igazolva nagyszerű training-eredményeit, legjobb bajnoki eredményét produkálva, fölényesen nyert meg a végén lendületbejövő Metalurgistul ellen.

AAC-METALURGISTUL 230:171. Az AAC kettes versenypályáján lefolyt mérkőzés jó sportot hozott. Az AAC kezdeti lendülete ugyan nem a legjobb, de utolsó négy játékos a három állítást csinál és így 52 fával végzik az első menetet. A Metalurgistul viszont a végén gyengül és csak 34 fái jut el. A második menete egyik csapatnak sem sikerül, de míg az AAC így is eljut 5 állításig, a Vasasok most is csak 34 fát ütnek. A harmadik menetben igazolja az AAC jó training-eredményeit, pompás játékkal 8 állítást produkál és 72 fás menete kilátást nyújt rekordteljesítményre. A Metalurgistul is javul, bár néhány játékos még gyengén működik, 44 fái jut el. A záró menet a mérkőzés legszebbje. Mindkét csapat szinte egyszerre váltja állításait, végig fej-fej mellett halad a két együttes. Az AAC-nak sikerül valamivel jobban és elér 61-es eredményével kialakítja idejű legjobb csapatbajnoki eredményét. A Metalurgistul ebben a menetben csak két fával marad alul és 59 fával javít eredményét és igazolja, hogy ha szerencse is kíséri játékát, méltó ellenfele tud lenni a legjobb csapatoknak is. Csapatok: Böszörményi, Schmeltzer, Macian, Szalma, Bardocz, Lengyel, Szabó, Lészay, Wingeron, Mezei, Török, Pálffy. Metalurgistul: Fekete, Gregorik, Szendrey II., Szilágyi, Tyahor, Szendrey III., Vancsik, Vékus, Opran, Goocs, Szöke, Szendrey I. A mérkőzést a Ploesti tagjai: Curila, Lipniczky, Strzalka, Wittmer, Kiss, Ermesz jól vezették le.

A METALURGISTUL-AAC. VISSZAVAGÓ MÉRKŐZÉS, vasárnap este 6 órákor a Metalurgistul pályán a Farkasveremben nyer lebonyolítást, mely mérkőzéssel az ezévi propaganda csapatbajnokság befejezést nyer.

A KÖRZETI CSAPATBAJNOKSÁG november elején indul meg, melyben most már mind a hét aradi elismert tekeegyesület indítja csapatait. Az új bajnokság sorsolását és versenykiírását a jövő héten végzi el a már beiktató új körzet-vezetőség.

NAGY ÉRDEKLŐDÉS AZ AAC EGYÉNI VERSELYE IRÁNT. Mint már megirtuk az AAC, szom-

bat este 7 órai kezdettel egyéni versenyt rendez, mely vasárnap este 6 óráig nyer befejezést. A verseny iránt hatalmas érdeklődés nyilvánul meg és azon a város valamennyi kiváló egyéni játékos elindul, annál is inkább, mert az egyetlen fűthető versenypályán minden külső akadályozó körülményről mentesen, eldönthető az elsőség kérdése. A verseny hölgyek és férfiak részére ad kiváló alkalmat az erők összemérésére és a hölgyek három, a férfiak pedig hat értékes tiszteletdíjért versengenek.

Október 20-án tartja közgyűlését a bihari református egyházmegye

A bihari református egyházmegye életében kimagasló jelentőséget nyer, különösen a mostani időkben, október 20-ika. Ekkor ül össze ugyanis egy esztendő után ismét az egyházmegye alkotótagejainak gyűlékezete, hogy megbeszélje az esperes, mindenre kiterjedő jelentését, valamint az egyes bizottságok beszámolóit és javaslatait.

Az elmúlt évek minden közület, de különösen az egyházak életében a különös gondoskodás évei voltak. Napról-napra újabb és újabb feladatok megoldására kellett törekedni, ha meg akarták tartani azokat az intézményeket, amelyeket nagy gonddal ápoltak eddig, az iskolák fenntartása is sok gondot jelentett az egyházaknak, meg akarták felelni a törvények által támasztott feladatoknak. Az egyházak közigazgatása is napról-napra nehézségekbe ütközött a gazdasági élet hullámmása következtében. Az egyházak vezetése azonban a legtöbb gyűlékezeten mindent megtett, hogy a nehézségeket legyőzve, az egyházak életének zavartalanosságát biztosítsák. Ezekről a küzdelmekről hangzanak el majd jelentések a közgyűlésen, amelyet október 20-ra hívott össze Vadai Béla esperes.

Október 19-én lelkészértekezlet, valamint bizottsági ülések lesznek, majd 20-án reggel 9 órákor tartják meg a közgyűlést. Délután 4 órákor pedig a bírósági ülések letárgyalására kerül sor. Az egyházmegyei közgyűlés tárgyalásai elé református körökben nagy érdeklődéssel és várakozással tekintenek.

Rádióműsor

— Romániai időszámitás. —

SZOMBAT, OKTÓBER 7.

Radio-Romania, 12: Időjelzés, vizállásjelentés, 12.03: Lemezek.

Bucuresti, Radio-Romania, 13: Időjelzés, sportközlemények, 13.10: Nicolae Cires zenekara, 14: Hírek, 14.20: A zene folytatása, 15: Kulturális és művészeti közlemények.

Radio-Romania, 18: Az Országos szervezet órája, 19: Időjelzés, időjárásjelentés, 19.02: Apostol Culea előadása Tulceáról, 19.17: Nyitányok lemezeken, 19.45: Gala Galaction tanár előadása: Régi tanítás az új időkben.

Bucuresti, Radio-Romania, 20: A rádió szalonzenekara, 20.45: Hírek, sportközlemények, 21: Rádióposta, 21.15: Modern táncok lemezeken, 22.30: Hírek, háztartási és orvosi tanácsok, 22.50: Keringők lemezeken, 23.10: Lemezek, 23.45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I, 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények, 11: Hírek, 11.20: és 11.45: Felolvasás, 13.10: Beszkárt-zenekar, 13.40: Hírek, 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés, 14.30: Hanglemezek, 15.30: Hírek, 17.15: Cseke Vilma meséi, 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 18.15: Tánclemezek, 18.30: Ruszinyelvű előadás, 19: Munkásdalárda, 19.35: Vadasztörténetek, Irta Fülöp Mihály, Felolvasás, 20: Mursi Elek cigányzenekara, 20.15: Hírek, 21: Asszonyok a viharban, Mark Twain humoreszkjét felolvassa Balló Elemér, 21.25: A rádió szalonzenekara, 22.40: Hírek, időjárásjelentés, 23: Magyar Női Kamarazenekar, 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven, 24: Bura Sándor cigányzenekara muzsikál.

Budapest II, 18.30: Tánclemezek, 19: A Szociális Misszió Társulat előadása, 19.35: Mezőgazdasági felőra, 20.30: Száz mecses városa: Szarajjevo, Révay József dr. előadása, 21: Hírek, 21.20: Országos Postászenekar, 22.35: Időjárásjelentés.

Egymillió egyszázezer leire emelték a kolozsvári felekezeti iskolák városi segélyét

Bornemisa dr. polgármester előterjesztésére Szamos-tartomány helytartósága hatszázezer leivel töltötte meg a felekezeti iskoláknak előirányzott segély összegét

Kolozsvár. Kolozsvár város 1939-40. évi költségvetésének összeállításánál a felekezeti iskolák részére nyújtandó városi segély összegét a költségvetési bizottság félmillió leiben állapította meg. Az intézkedés ellen a kolozsvári kisebbségi egyházak iskoafenntartó szervei mozgalmat indítottak és küldöttségileg arra kérték Bornemisa Sebastian dr. polgármestert, hogy az új közigazgatási törvény szellemében, a kisebbségi iskolákat részesítse városi támogatásban abban az arány-

ban, amelyben a kisebbségek az adóztatásban résztvesznek.

Bornemisa Sebastian dr. polgármester maga is méltányosnak látta a felekezeti iskolák kérelmét és kedvező formában terjesztette Szamos-tartomány királyi helytartósága elé és újabb 600 ezer lei kiutalását javasolta. A királyi helytartóság jóváhagyása most érkezett meg a városhoz, ennek értelmében tehát a kolozsvári felekezeti iskolák ezévből 1 millió 100 ezer lei segélyt kapnak.

KOZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megjelentek a Casa Rurala alapszabályai a hivatalos lapban

Milyen hitelműveletekkel foglalkozhat a Casa Rurala mezőgazdasági hitelintézet

A Monitorul Oficial, október 4-iki száma közli a Casa Rurala mezőgazdasági hitelintézet alapszabályait. Az alapszabályok első szakasza közli, hogy a hitelintézet a hivatalos lap 1939. június 16-iki számában megjelent törvény és a jelen alapszabályok szerint működik. A hitelintézetnek jogában áll a vidéki városokban fiókokat létesíteni. A Casa Ruralának adott jogok, valamint a hitelintézetnek adott hatáskör sem közvetett, sem közvetlen módon nem csökkenthető és nem korlátozható más koncessziók vagy társulások révén az 1939. június 16-iki törvény életbelépésétől számított harminc évig.

A hitelintézet alaptőkéje 100 millió lei tesz ki. A részvények fele az államé, másik fele pedig magánosoké.

Az alapszabályok értelmében a Casa Rurala a következő műveleteket folytathatja:

a) Vásárolhat árverésen vagy szabadkézből bármilyen nagyságú mezőgazdasági földterületeket és ezeket a törvény értelmében értékesítheti.

b) A területek eladása révén neki járó összegeket bekebelezéssel vagy más előnyökkel biztosíthatja.

c) Kölcsönök révén megkönnyíti a mezőgazdáknak, a mezőgazdasági akadémiák végzett növendékeinek, valamint jogi személyiségeknek, községeknek földek megvásárlását.

d) Részt vesz olyan területek vásárlásában, amelyek fölött az állam elővételi jogát gyakorolja, vagyis ezeket a vételeket finanszírozza és a földek vevőivel szemben megfelelő biztosítékokat szerez magának.

e) Az állammal egyetértésben elősegíti bizonyos területeken a mezőgazdák telepítését.

f) Kötelezvényeket bocsát ki, amelyek a fentiekben foglalt kötelezettségek finanszírozását célozzák.

g) Irányítja, ellenőrzi és végrehajtja a fenti körülmények között vásárolt területek parcellázását.

h) Behatja a területek vásárlóitól az esedékes részleteket.

i) Kölcsönöket folyósít a mezőgazdák részére bármilyen reális biztosíték ellenében, a mellet az intézet igazgatósága lónak lát.

j) Vásárol és elad értékpapírokat, amelyeket a közintézmények biztosítékként elfogadnak.

k) Váltótárcáját a Banca Nationalánál visszeszámítja.

l) A Banca Nationalánál vagy a letéti pénztárnál lombardálja értékpapírjait.

m) Elősegíti a jobb termelést azokon a területeken, amelyek a Casa Rurala adott, elvagy amelyek eladásánál része volt.

Az alapszabályok 13. szakasza értelmében a földtulajdonos és a parasztnak, mezőgazdák közötti tárgyalásokat, alkudozásokat közvetítők mellőzésével bonyolítják le. A Casa Rurala két évi időtartamra megszüntet minden össze-

kötetést azokkal a tulajdonosokkal és paraszttal, akik közvetve vagy közvetlenül közvetítőkhöz folyamodtak.

Minden olyan irat esetében, amelyben a Casa Rurala szerepel, a fix bélyegilleték, a beiktatási illeték, valamint a bélyegtörvény által előírt proporcionális bélyegilleték csak ötven százalékban fizetendő, kivéve azt az esetet, amikor a törvény teljes mentességet ír elő. A Casa Rurala által végzett terület eladások illetékmentesek.

A Casa Rurala az általa megvásárolt területeket a következő sorrendben adja el: 1. A földművelésügyi miniszteriumnak, valamint köz igazgatási szerveknek, 2. Vásárlási közösségeknek vagy egvényeknek 10 hektártól 100 hektárig terjedő területeket. Szőlők, gyümölcsös kertek esetében a maximális telek 20 hektár és ilyen esetekben 10 hektárnál kisebb területek is eladhatók. A vásárlók a vétel alkalmával a vételár 20 százalékát ki kell fizessék, míg a fennmaradt összeg részletekben fizethető. A Casa Rurala földterületeket csak olyan románoknak adhat el, akiknek 50 hektáron felüli vásárlás esetében nincs már a vásárlásra kerülő területnél két szer akkora, míg ötven hektáron aluli vásárlások esetében háromszor akkora földje. A Casa Ruralától vásárolt területek csak a pénzügyintézet engedélyével és csak románoknak adhatók bérbe.

Helytartósági bizottság tanulmányozza a mezőgazdák megsegítésének kérdését

Temesvár. Saját tud. A mezőgazdasági mozgósítási törvény utasításainak végrehajtására alakult helytartósági központi bizottság ülést tartott. Az ülésen, amelyen Marta Alexandru királyi helytartó is résztvett, határozatokat hoztak a mezőgazdasági munkák, főként az őszi szántás elvégzésének támogatására. A bizottság több tagot küldött ki, hogy a helyszínén állapítsák meg, hogy egyes községekben mennyi ló és iqaerő áll rendelkezésre és a meglévő állatállomány elégséges-e a szükséges munka elvégzésére. Együttal tanulmányozza a bizottság, hogy azokon a helyeken, ahol nem elégséges a munkaerő, milyen módon segítsenek a gazdákon. A mezőgazdasági tanács foglalkozott még a traktorok célszerű felhasználásának lehetőségével is. Szóba került még a lótenyésztés pártolása, a sertéshizlalás és más mezőgazdasági kérdések.

= Többlettel zárult a német külkereskedelmi mérleg. Most hozták nyilvánosságra a német birodalom külkereskedelmének július havi adatait. Eszerint a behozatal 439 millió márkára, a kivitel pedig 500 millió márkára rugott, így tehát a mérleg kerekén 61 millió márka többlettel zárult. A kivitel főleg ipari cikkekből állott, a következő megoszlásban: nyersanyagok és félkészárúk 81 millió márka és készárúk 415 millió értékben. A német behozatali tételek a következőképpen alakultak: élelmezési cikkek 169 millió márka, ipari célokra bevitt áruk 268 millió márka.

Tervezel egy országos exportőr-blokk megalakítására

Victor Alboteanu, a román propaganda minisztérium igazgatója, az egyik fővárosi lap hátsó oldalán érdekes tervet vetett fel. Azt ajánlja, hogy a nemzetközi események folytán előállott új helyzetben a romániai exportőrök érdekeit szolgálja, ha mindannyian egy blokkba tömörülnek és közösen gondoskodnának érdekeik minél hathatósabb megvédéséről. Eképpen észszerűsíteni lehetne az export feltételeit, meg lehetne szervezni a külföldi piacokat és egységesen lehetne irányítani a külföldi propagandát is.

= Szeptember hónapban emelkedtek az árak. Az Argus legutóbbi számában kimutatást közöl a bucuresti-i árak szeptember-havi alakulásáról és többek között a következőket állapítja meg: Abban az esetben, ha az 1916. augusztusi árakat 100-nak vesszük, az 1939. szeptemberi élelmiszerárak indexe 3792 (augusztusban: 3711). A ruházati cikkek indexe szeptemberben 4788 (augusztusban: 4566), a különböző cikkek árszámindexe szeptemberben 4082 (augusztusban: 3920), az általános árszámindex pedig szeptemberben 4220 (augusztusban 4065, míg 1935 decemberében 3446) volt. A jap valószínűnek tartja, hogy bizonyos cikkek árában rövidesen csökkenés áll be.

= Meghaladja a 46 és félmilliárd leit a forgalomban lévő bankjegymennyiség. A Román Nemzeti Bank most tette közzé szeptember 9-én lezárt szokásos heti kimutatását. Eszerint a forgalomban lévő bankjegymennyiség a megelőző heti 46 milliárd 289 millió leiről 47 milliárd 664 millió leire emelkedett. A visszeszámított értékek tárcája 15 milliárd 858 millió leiről 16 milliárd 2717 millióra növekedett. A jegybank aranykészlete 20 milliárd 322 millió lei értékű. A lebankjegyek aranyfedezete ennek megfelelően 36,48 százalékos.

= Klórmeszet kell beszereznie minden ipari vállalatnak. A belügyminisztérium mellett működő legvédelmi igazgatóságnak 1939. szeptember 19-én két 8062. számú rendelete alapján felhívja az összes állami intézményeket, ipari üzemeket és vállalatokat Nagyvárad város körzetében, hogy klórmeszzel lássák el magukat az következőképpen: Ipari vállalatok 200 kg, alomlások, lerakatok, vasúti műhelyek egyenként 200 kilogram, különböző intézmények (iskola, posta, kórház stb.) egyenként 50 kilogram. Felvilágosításoként közli ezzel kapcsolatban a város polgármesteri hivatala, hogy beszerezhető az előírt klórmeszt a tordai Solvay-műveknél az alábbi áron: 600 leiert száz kilogram nettó súlyban körülbelül 200 kilogramos hordókban, 700 leiert ugyancsak száz kilogramos hordókban és 800 leiert ugyancsak száz kilogramos hordókban. Azok, akik a jenti rendelkezésnek nem tesznek eleget a kiadott rendelet értelmében hat hónaptól két évig terjedő elzárásra és 5000-tól 50.000 lei-ig terjedhető pénzbüntetésre ítélhetők, a legvédelmi törvény 63-ik szakasza alapján.

= Felemelték a közvetlen külföldi vasúti szállítási díjtételeit. A CFR. kereskedelmi igazgatósága október 14-iki hatállyal megszünteti több országgal jelenleg érvényben lévő közvetlen áruszállítási díjszabásait és október 16-én új díjtételeket léptet életbe, amelyekben a legutóbb végrehajtott tízszaalékos tarifaemelés is benne foglaltatik. Hatályukat vesztik október 14-én a következő közvetlen árutarifák: a Románia és Magyarország között 1937. március elsejétől kezdve érvényben lévő árutarifa II. része, a román-német árutarifa II. része, a román-jugoszláv árutarifa II. része, a Románia és Kelet közötti közvetlen árutarifa II. része, valamint a román-lelgyel és román-danzigi tarifák.

= Új rendszer a pálinkafőző üstök körül. A pénzügyminisztérium újabb jelentések szerint megszüntette a termelő és az ügyvezető ipari pálinkafőző üstök között fennálló különbséget s ezzel egyidejűleg megszünt az a visszas állapot is, hogy az ipari főzőt pálinka után kétszeres adót kellett fizetni.

= Megjelent az állatorvosi kollégium felállításáról szóló rendelet. Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap mai száma közli az állatorvosi kollégium felállításáról szóló rendeletet. A rendelet-törvény előírásai értelmében csak az gyakorolhatja állatorvosi hivatását, aki be van iratkozva az állatorvosok egyesületébe.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Legújabb jelentéseink:

Helyreállították a német műszaki csapatok a délnyugat-lengyelországi vasutvonalakat

Berlin. (Rador). A német műszaki katonák megfeszített munkájának segítségével október 4-én helyreállították a Przemysl—Deblin és Varsó felé vezető vasutvonalakat. Szilváziával és Keletnyugat-Lengyelországgal a vasúti összeköttetés néhány napon belül megindul.

Egy angol tengeralattjáró csodálatos menekülése a német üldözők acélhálójából

Aknába ütközött, ágyuval lötték, acélhálóba keveredett és — mégis megmenekült

Londonból jelentik. (Rador.) A Reuter hírszolgálati ügynökség rendkívül érdekes részleteket közöl egy angol tengeralattjáró német vizeken történt megtámadásáról. Egy szemtanu elbeszélte, hogy amikor a brit tengeralattjáró a víz színe alatt haladt, a tengerfenékre elhelyezett aknák közül kettő felrobant. Nyomban ezután acélháló ereszkedett alá, azzal a céllal, hogy a tengeralattjárót megfogja. A robbanás következtében a közvetlen közelben tartózkodó tengeralattjáró belsejében a világítás kialudt és víz hatolt a hajóba. A személyzet azonnal hozzálátott a víz kiszivattyúzásához és a világítási berendezés megjavításához. Hogy semmiképpen se kerüljenek az ellenség kezei közé, megtették a szükséges intézkedéseket a tengeralattjáró esetleges elpusztítására is.

Közben a ballasztot a vízbe dobták és így a tengeralattjáró sikertelenül a víz felszínére emelkedni. Itt azonban ellenséges hajóval találkozta magát szemben. A menekülésre ugyszólván semmi remény sem volt, mert a motorok szintén felmondták a szolgálatot és így a hajó már alámerülni sem tudott. Különös szerencse folytán a szikratávíró berendezést üzembe tudták helyezni és a leadott segélykérő jelekre röviddel később több angol hajó és repülőgép érkezett a színhelyre, amelyek azután a tengeralattjárót megmentették és a legközelebbi kikötőig vontatták.

A tengeri háború eseményei

London. (Rador.) Hivatalos helyen megállapítják, hogy az angol tengerészet az utolsó héten a német buvárhajók támadása következtében mindössze 876 tonna ürtartalmu hajótért vesztett.

Az első hét vesztesége 65 ezer, a második hét vesztesége 46 ezer, a harmadik hété 21 ezer és a negyedik hété 9 ezer tonna volt.

Moszkva. (Rador.) A Német Távírási Iroda jelentése szerint 12 angol és 5 svéd hajót, melyek cellulozevál, ásványtermékekkel vannak

megrakva, a szovjethatóságok visszatartották a murmanski kikötőben. Hivatalos helyen ezzel indokolják ezt az intézkedést, hogy a szeptember 9-iki rendeletörvény alapján a külkereskedelmi népbiztosságnak jogában áll mindazon államok felé meggátolni a szovjet áruk kivitelét, ahol olyan rendelkezések állnak fenn, amelyek károsak a szovjet kereskedelmére nézve.

Egy új „Athénia“-eset rendeztek Amerikában?

Washington. (Rador.) A Fehér Házban közölték, hogy „Raeder admirális, a német haditengerészet főparancsnoka értesítést küldött arról, hogy az „Iroquis“ nevű amerikai személyszállító hajót, amely amerikai állampolgárokat visz fedélzetén, elsüllyesztésével fenyegették meg”, amikor az amerikai partok közelébe ér. Early, Roosevelt elnök titkára bejelentette a sajtónak, hogy ezt az ügyet megtárgyalták a minisztertanácson. A berlini amerikai haditengerészeti attasé figyelmeztette Raeder admirális, aki még csütörtökön este táviratozta ezt Rooseveltnek. Az admirális szerint hitelt érdemlő forrásból értesült az amerikai hajó ellen tervezett merényletről. Az Iroquis hajó elsüllyesztésével megakarták ismételni az Athénia esetét. Nyomban intézkedés történt, hogy amerikai hadihajók vegyék védelmükbe az Iroquist s egyben annak kapitányát is értesítették a német admirális figyelmeztetéséről. Hasonló értesítést kapott a francia és angol admirálisok.

A Reuter ügynökség jelentése szerint az Iroquison 584 amerikai utas van. Urvanez a távirati iroda úgy értesül, hogy az amerikai kormány csak manővernek tekinti Raeder admirális információját, amelynek az a célja, hogy befolyást gyakoroljanak a semlegeségi törvény megváltoztatásának vitájára.

A török állampárt dönt a szovjet-szerződés felett..?

London. A Daily Express istambuli jelentése szerint a néppártot, az egyetlen török politikai pártot rendkívül ülésre hívták össze, hogy megvitassák a szovjetajánlatokra adandó török választ.

Eső és ágyutüz a nyugati fronton

Luxemburgból jelentik: A néhány napj szünet után, pénteken ismét dörögni kezdtek a német messzehordó ágyúk és teljes erővel bombázták a már francia kézben lévő Rusdorf községet. A frontokon napok óta tartó esőzés minden különösebb tevékenységet meggátol.

A litván külügyminiszter újra Moszkvába

Kaunas. Urbys litván külügyminiszter szombaton, október 7-én egy bizottság élén Moszkvába utazik, hogy az orosz fővárosban folytassa azokat a tárgyalásokat, amelyek Litvánia és Szovjetország között megindultak.

„Kék könyvet“ ad ki a francia kormány is

Párisból jelentik: A szenátus külügyi bizottsága előtt Daladier miniszterelnök részletes ismertetőt adott az általános helyzetről. Közvetlenül az ülés megkezdésekor a külügyi bizottság elnöke egy kérdőívet nyújtott át a miniszterelnöknek Franciaország és szövetségeseinek katonai helyzetére vonatkozólag. Daladier közölte, hogy rövidesen „Kék könyvet“ bocsátanak ki Franciaország diplomáciai tevékenységének megvitatására. Beszámolt a szovjet, japán, török, valamint a balkáni és a semleges államokkal való összeköttetésekről. Kijelentette, hogy Franciaország külpolitikája reális szellemű kell legyen és mindenkor az ország magasabbrendű érdekeit kell szem előtt tartani.

Hazaérkezett a lett külügyminiszter

Munters lett külügyminiszter ma Moszkvából Rigába érkezett. A külügyminiszter minisztertanácson számolt be a Moszkvában megkötött lett-szovjet támadást-kizáró egyezményről.

Ellenzéki blokk alakult a japán új külkereskedelmi rendszer ellen

Tokio. (Rador.) A Domei-ügynökség jelentése szerint a külügyminiszterium valamennyi tisztviselője Nomura miniszter és Tani helyettes miniszter kivételével ellenzéki blokkot alkottak és nem hallandók együtt működni az új külkereskedelmi miniszterrel. A békítési kísérletek hiábavalók voltak. A miniszterelnök és Nomura külügyminiszter elvannak határozva, hogy nem engednek.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetések szavankint 3 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

ALKALMAZÁST KERES

Kisasszony nagyobb gyermek mellé elmenne, a háztartásban is segédkezne. Címeket a kiadóba kér. 4558

LAKÁS

Butorozott szoba kiadó egy vagy két személynek. Hirsch, Str. Berthelot 6. a színházzal szemben. 4553

Belvárosi kétszobás, konyhas lakás kiadó azonnal, vagy nov. 1-re. Str. Constantin 40. 4563

Szép, modern háromszobás lakás kiadó. Bul. Reg. Ferdinand 50. 4552

Különbejárattal butorozott szoba, esetleg teljes ellátással kiadó. Ugyanott már kás zongora megvételre kerestetik. Str. Moise Nicoară 16. 4557

Kiadó azonnalra, esetleg november elsejére modern, háromszobás és egyszobás lakás. Str. Russu Șirianu 3. 4551

Azonnal, vagy november 1-re kiadó emeleti urilakás. Bul. Carol No. 44. 4542

Uccai háromszobás, parkettás lakás II. emeleten nov. 1-től, esetleg előbb is kiadó és egy garconlakás előszobával, fürdőszobával. P. Avram Iancu 5-6. I. em. 4515

Elegánsan butorozott szoba kiadó különbejárattal. Str. Cosbuc 32. 4530

Villanegyedben

egyemeletes modern új villa, 1x3 szobás lakással, 230 m²-ől gyönyörű gyümölcsösökkel, mélyen áron aul, 530.000 leiert elad. Miniszteri jóváhagyás biztosítva. Megbízott:

Kiss Lajos „URANUL“

INGATLANIRODÁJA.

Str. Eminescu 2. sz. 1. emelet. Schutz post.árvára felett.

VÉTEL-ELADÁS

Rézüst, keményia-káposztáshordó (nagy). összecukható vaságy, szalon-alvász és egy kétszárnyas dupla ablak, komplett, tokkal együtt, valamint különböző apróságok eladók. Str. Cuza Vodă 20.

Férfiöltönyök és átmeneti kabát, kalapok eladók. Str. Closca 12. I. 7. Ugyanott I. emeleti háromszobás lakás kiadó. 4531

Villa, hétszobás, butor és zongora eladó. Str. Vladimirescu No. 15 4396

Daráló, motorral vagy anélkül eladó. Sztarek. Macea (Mácsa), Aradmegye. 4559

Tartós, kitűnő kolbász felvágottak 40 és 44 leiert kilogramonként postán szállít Wagner Carol. Păncota. 4405

Eladó egy jókarban levő Puch gyártmányu kerékpár 4282

KULONFELEK

Elvesztett egy fekete bankjegytárca vasúti bérlettel és katonai okmánnyal, valamint más iratokkal. Kértek a becsületese megtaláló illő jutalom ellenében leadni Sándor könyvkereskedésben vagy a kiadóban.

Bucureștibe utazom, megrendeléseket holnap estig kérem. Sor. Iul. Pașo Iosif. Bul. Reg. Maria 17. 4562

Fordítások, leírások sokszorosítások jutányosan: Erika Irodépszaküzlet. Str. Alexandri 5. Tel. 13-93.